

Cuba SI

Granma 1956-2006

Interview ambassadeur

Cuba na Fidel

Internet - Media -
Syndicalisme

De Vrienden van Cuba vzw Les Amis de Cuba asbl

Avenue Neptune 24 bte 10 - B-1190 Vorst - Forest

Tel : 02-453.17.42 • Fax : 02-453.16.67 • E-mail : info@cubamigos.be

Lidgeld (jaarlijks) €12.- €6. (2e en volgend lid van het gezin)

Contribution (an) €12.- €6. (2ième et membre suivant de la famille)

Rekening - Compte : Les Amis de Cuba asbl **523-0801177-32**

De vzw "De vrienden van Cuba" is een vereniging die tot doel heeft de toenadering tussen het Belgische en het Cubaanse volk te bevorderen en aan haar leden en het publiek middelen ter beschikking te stellen om tot een betere kennis te komen van de Cubaanse realiteit. Zij heeft geen enkel partijpolitiek karakter.

Onze eigen artikels mogen geheel of gedeeltelijk overgenomen worden mits bronvermelding. Graag een presentexemplaar.

ISSN 0771 4491

L'asbl "Les Amis de Cuba" est une association qui a pour but d'œuvrer au rapprochement entre le peuple belge et le peuple cubain et de mettre à disposition de ses adhérents et du public des moyens d'accéder à une meilleure connaissance de la réalité cubaine. Elle n'a aucun caractère de parti politique.

Les articles de nos membres peuvent être repris entièrement ou partiellement, avec mention de l'origine. Prière de nous faire parvenir un exemplaire témoin.

Voorzitter/Président : Mark Lamotte - 02/453.17.42

Ondervoorzitter/Vice-président : Michel Vanhoorne - 09/222.40.33

Schatbewaarder/Trésorier : Miek Decaluwé - 016/26.10.95

CONTACTADRESSEN - ADRESSES DE CONTACT

Brussel - Bruxelles : Stéphane Sergeant - 485/82.90.98

Aalst : Linda De Neef - 053/77.31.48

Antwerpen : Lieve Gebruers - 03/281.73.66

Leuven : Paul Evrard - 016/26.15.52

Liège : Patrick Jeurissen - 04/337.88.87

Charleroi : Luigi Raône - 071/43.65.87

West-Vlaanderen : Jaak Perquy - 0477/26.56.20

Gent : Johnny Goethals - 0498/26.39.90

Kempen : Hubert Celen - 014/31.34.87

Bibliotheek /Bibliothèque :

contacteer / contactez - Lieve Gebruers - 03/281.73.66

Prijs per nummer/par numéro : 1.25 Euro

Leden gratis - membres gratuit

Hoofdredacteur/ Rédacteur en chef > Paul Evrard

Secretaria(a)t > Sylvie Vanhoegaerden

Redactie/ rédaction > Mark Lamotte, Anne

Delstanche, Freddy Tack, Stéphane Sergeant,

Tinne Roelens, Katoe Buyle, Johan Kumps.

Medewerkers/collaborateurs > Manuel Muñoz,

Salim Lamrani, Danielle Bleitrach, Richard Gott.

Lay-out/mise en page > André Vanhoegaerden

Druk/Impression > drukkerij A. Beullens, Holsbeek

Ontwerp/projet Magazine > Piet Hendrickx

Editoriaal

Er zijn slechts 2 landen in de wereld die de resoluties van de Verenigde Naties, zonder gevaar op sancties, naast zich kunnen neerleggen. Er is enerzijds Israël en anderzijds zijn er de Verenigde Staten. Deze laatste zijn op 8 november voor de 15de maal op rij door bijna de hele wereld veroordeeld voor de blokkade tegen Cuba. Doch die veroordeling heeft geen enkele consequentie. De blokkade wordt alsmat aangescherpt en in feite werkt Europa hieraan mee. Dit jaar ging de veroordeling van de VS totaal verloren in de berichtgeving over de congres- en senaatsverkiezingen in datzelfde land. Dat de republikeinen van Bush een dikke pandoering kregen en de meerderheid in het congres en de senaat kwijt zijn, doet mij plezier, doch dit zal ook voor Cuba weinig veranderen. Bush blijft zijn vetorecht bij alle beslissingen behouden en zal niet nalaten dit recht te gebruiken als Cuba in het spel is.

Op het eerste zicht lijkt de verkiezing van Daniel Ortega tot president van Nicaragua ook een goede zaak. Immers, dit zou een uitbreiding van de ALBA (samenwerkingsakkoorden tussen Cuba, Venezuela en Bolivia gebaseerd op solidariteit en respect) kunnen betekenen. Echter, om het tot president te schoppen heeft Ortega zijn ziel verkocht aan de katholieke kerk en heeft hij een vroegere contracommandant (wiens huis hij in 1979 heeft aangeslagen) tot vice-president gemaakt.

Verder staat de laatste Cuba Sí van 2006 weer vol met interessante artikels, al zeg ik het zelf. Er is een interview met Elio Rodríguez, de Cubaanse ambassadeur in België, maar ook met Ignacio Ramonet, de man die gedurende uren Fidel Castro interviewde, wat resulteerde in een mooi naslagwerk. Ook is er een artikel over internet in Cuba. Zeer belangrijk onderwerp want de moeilijke toegang van de Cubanen tot internet is een van de punten waarop de mensen die per se willen bewijzen dat er in Cuba geen persvrijheid en vrijheid van meningsuiting is, altijd hameren.

Ook belangrijk te vermelden, is het bezoek dat Adriana Pérez, vrouw van Gerardo, en Irma Schwerert, parlamentslid en moeder van René González, ons brachten eind oktober, begin november. Meer dan acht jaar nadat de 5 gevangengenomen werden en vijf jaar nadat ze tot zeer lange gevangenisstraffen veroordeeld werden, houden de 5 en hun familie de moed erin. Ze vragen ons acties te blijven ondernemen en ervoor te zorgen dat de zaak in de actualiteit blijft.

Editio

Deux pays seulement peuvent négliger les résolutions des Nations Unies sans risquer des sanctions : Israël et les Etats-Unis. Le 8 novembre ces derniers ont été condamnés pour la 15ième fois consécutive par l'ensemble des pays du monde pour le blocus envers Cuba.

Mais, cette condamnation n'a eu à ce jour aucune conséquence. Au contraire, les mesures faisant partie de ce blocus se sont encore endurcies et dans les faits, l'Europe collabore avec les U.S.A. Cette année, la condamnation est même passée quasi inaperçue, parce que les élections pour le Congrès et le Sénat avaient lieu au même moment et retenaient toute l'attention de l'opinion publique et de la presse. Si nous retirons une grande satisfaction de la défaite électorale des républicains de Mr Bush, remarquons que cela ne changera rien pour Cuba parce qu'il reste en place et qu'il dispose toujours d'un droit de veto il n'hésitera pas à intervenir en défaveur de l'île.

Par ailleurs, à première vue, l'élection de Mr Daniel Ortega à la présidence du Nicaragua, paraît aussi bonne nouvelle. Espérons que cela permette au Nicaragua de rejoindre l'ALBA (un accord de coopération entre le Venezuela, Cuba et la Bolivie basé sur la solidarité et le respect). Mais, pour cette élection, Daniel Ortega a du faire des concessions notamment un accord avec l'église catholique et a du nommer comme vice-président un ex-commandant des contras (celui-là même dont il avait confisqué la maison en 1979 !).

Ce dernier Cuba Sí de 2006 comporte une fois de plus beaucoup d'articles intéressants. Il y a l'interview avec son excellence Elio Rodríguez, ambassadeur de Cuba en Belgique, mais aussi avec Ignacio Ramonet, rédacteur en chef du Monde Diplomatique et écrivain. Celui-là même qui a eu la chance d'interviewer longuement Fidel Castro à la suite de quoi il écrivit un livre qui restera dans les annales. Il y a aussi un article parlant d'internet à Cuba. Un sujet important parce que souvent ceux qui critiquent la liberté de la presse ou la liberté d'opinion à Cuba parlent des restrictions d'accès à internet.

N'oublions pas non plus la visite d'Adriana Pérez, épouse de Gerardo Hernández, et Irma Schwerert, parlementaire et mère de René González, pendant plusieurs jours, de fin octobre à début novembre, elles étaient parmi nous pour nous faire part des dernières évolutions de cette pénible affaire. Plus de 8 ans après leur arrestation et plus de cinq ans après leur condamnation injuste, les 5 et leur famille restent courageux. Ils nous demandent de poursuivre nos actions d'information et de soutien afin qu'on n'oublie pas leur combat.

Mark Lamotte

IN MEMORIAM

PROF. EM. HUGO BENOY 1930-2006

Op zaterdag 9 september 2006 overleed H Benoy, onze goede kameraad en mijn oud-studiegenoot. In 1960 reeds ging hij, waarschijnlijk omwille van zijn talenkennis, als delegatieleider van een solidariteitsbrigade naar het nieuwe Cuba, waar hij o.a. een ontmoeting had met Che Guevara. Zij waren drie maand onderweg ! (lees hierover zijn boeiend relaas in "Vriendschap met de Cocodrilo" - Irma De Clerck 2001).

Het inspiratievermogen en de werkkraft van Hugo waren legendarisch. Bij zijn terugkeer uit Cuba stichtte hij de Vereniging België - Cuba (1961) en bracht samen met Nederland (o.a. de befaamde auteur Maria Snethlage) het tijdschrift "Informatiebulletin Cuba" uit. Dit tijdschrift bleef 10 jaar bestaan.

In 1969 richtte Freddy Tack de "VZW Vrienden van Cuba" met het tijdschrift "Cuba Si" op.

Hugo werd hiervan een trouw lid.

Nog eenmaal wenste hij Cuba te bezoeken en enkele oude strijdmakkers te ontmoeten. Hij was hiervoor reeds met de ambassade in onderhandeling. Helaas, het heeft niet mogen zijn; zijn ziekte belette dit laatste project.

Hugo, jij zult in ons aller geheugen verankerd blijven.

Notre bon camarade et mon vieux compagnon d'étude, le Prof. Em. Hugo Benoy, est décédé le samedi 9 septembre 2006.

En 1960 déjà il partait, probablement suite à sa connaissance des langues, comme chef de délégation avec une brigade de solidarité vers le nouveau Cuba, où il rencontra, entre autres, Che Guevara. Leur voyage durera trois mois ! (lisez à ce sujet son rapport passionnant dans "Vriendschap met de Cocodrilo" - Irma De Clerck, 2001). Le pouvoir d'inspiration et la force de travail de Hugo étaient légendaires. A son retour de Cuba il fonda la Vereniging België-Cuba (1961) et édita en coopération avec la Hollande (avec,

entre autres, l'auteure réputée Maria Snethlage) "Informatiebulletin Cuba". Ce bulletin a existé 10 ans.

En 1969 Freddy Tack fonda les "ASBL Amis de Cuba" avec le bulletin "Cuba Si". Hugo en devint un membre fidèle.

Son vœu le plus cher était de visiter encore une fois Cuba et d'y rencontrer quelques vieux compagnons de lutte. A ce sujet il était déjà en pourparlers avec l'ambassade.

Hélas, son vœu ne s'est pas réalisé, sa maladie a empêché ce dernier projet.

Hugo, tu restera toujours ancré dans notre mémoire à tous.

Jakke Schelfhout

Herinnering lidgelden

Het jaar 2006 zit er bijna op, dus voor de meeste leden is de tijd aangebroken om het lidgeld te hernieuwen. Het lidgeld op jaarbasis bedraagt nog steeds 12 euro (6 euro voor leden met hetzelfde adres), dus in feite 1 euro (0.5 euro) per maand. Hoe weet u dat uw lidmaatschap afloopt? Op het etiket staan de maand en het jaar waarop uw lidgeld afloopt. Is dit bv. 12/2006 of 1/2007 dan is het moment om te vernieuwen .

(rekeningnummer **523-0801177-32** met vermelding van naam en adres).

PS. De genoemde bedragen betreffen het minimum lidgeld. Wij houden dit bewust zo laag om de drempel tot onze vereniging zo laag mogelijk te houden. Het lidgeld wordt bijna volledig gebruikt voor het drukken en verzenden van Cuba Sí en andere administratie. Met wat rest proberen we andere mogelijke kosten te dekken (vb. binnenlands transport en verblijf van Cubanen die op onze uitnodiging in België zijn). Dus, een hogere bijdrage (naar godsvrucht en vermogen) is steeds welkom.

Attention Cotisations

L'année 2006 est presque finie, donc pour la plupart des membres le temps de renouveler la cotisation est venue. Le montant de la cotisation annuelle est de 12 euro (6 euro pour les autres membres domiciliés à la même adresse), donc 1 euro (0.5 euro) par mois. Comment savez-vous que vous devez renouveler? Sur l'étiquette vous verrez le mois et l'année où votre cotisation vient à échéance. Par exemple 12/2005 ou 1/2006 : c'est le moment de renouveler votre cotisation (numéro de compte 523-0801177-32, s.v.p. mentionnez votre nom et adresse).

PS. Les cotisations mentionnées sont des montants minimaux. Nous essayons de garder le montant de la cotisation à un niveau aussi bas que possible afin de n'exclure personne de notre organisation. La cotisation est utilisée presque entièrement pour payer le Cuba Sí (impression et diffusion). Avec le reste nous payons les autres frais, par exemple le transport en Belgique et le séjour des Cubains qui résident en Belgique sur notre invitation. Donc, un montant plus élevé est certainement le bienvenu.

ENTRETIEN

AVEC L'AMBASSADEUR CUBAIN

Elio Rodriguez est ambassadeur de Cuba en Belgique depuis un an, il assume les mêmes fonctions pour le Luxembourg et pour l'Union Européenne.

“Ce n'est pas facile de faire un bilan seulement pour une première année, je crois que d'abord il y a eu une continuité totale en ce qui concerne le travail de l'ambassade. En ce qui concerne les relations bilatérales avec la Belgique et le Luxembourg, je crois qu'on a réussi à maintenir un bon niveau de dialogue, une bonne communication avec les autorités belges. Les contacts établis à Vienne, entre le premier ministre Verhofstadt et la délégation Cubaine qui a participé au Sommet des pays de l'Amérique Latine et des Caraïbes avec l'Union Européenne, étaient un bon exemple de coopération.

Mais il faut tenir compte des dimensions des deux pays, ce sont deux petits pays, chacun avec leurs propres intérêts. C'est évident que l'Amérique Latine et les Caraïbes ne sont pas une priorité pour la Belgique.

Mais malgré cela on voit qu'il y a une évolution favorable. Il y a les échanges économiques, le commerce bilatéral a augmenté d'une manière significative en 2005. Le tourisme belge vers Cuba continue à augmenter d'une façon positive, non pas une croissance énorme, mais chaque année un peu plus

D'autre part on voit qu'il y a beaucoup de manifestations culturelles, qui permettent de maintenir des échanges culturels. La peinture, la participation de Cubains dans des festivals de films, la musique, les arts plastiques, expositions d'affiches, etc...

Nous avons d'autres projets pour cette année, la première année est une année pour s'implanter, mais nous avons des projets qui sont importants, comme la visite du ministre fédéral de l'économie, de la politique scientifique, de l'énergie et du commerce extérieur, Marc Verwilghen.

Nous avons essayé pendant cette première année de développer les contacts, non seulement avec les organisations amies, avec lesquelles nous maintenons les contacts traditionnels, mais aussi avec les partis politiques démocratiques, avec les parlements, et au Luxembourg c'est pareil.

Avec l'Union Européenne par contre, j'ai plutôt un sentiment d'une certaine frustration, parce qu'il n'est pas évident de convaincre les européens d'avoir une politique indépendante envers Cuba. Ce que nous avons constaté, par contre, c'est que l'Europe a une politique très liée à celle des Etats-Unis, ce qui empêche d'améliorer nos relations.

Notre souhait est de pouvoir travailler normalement avec l'Europe, d'avancer dans un dialogue sans conditions préalables et sur une base d'égalité.

L'Union Européenne persiste dans une politique discriminatoire à l'égard de Cuba, ce qu'elle ne fait pas avec d'autres pays, même pas avec ceux avec lesquels ils ont des différents politiques importants. Cuba reste une exception et nous n'acceptons pas d'être traités de cette façon. Nous souhaitons un dialogue sur base de respect mutuel. Il y a des pays qui font preuve de bonne volonté, mais il y en a d'autres qui s'opposent à toute démarche positive envers Cuba. Ils exécutent uniquement la politique de Washington”.

Q: Le changement de certains gouvernements européens n'a pas beaucoup aidé?

R: “Si, ça aide, les espagnols ont adopté une attitude différente envers Cuba, et avec l'Italie les relations se sont nettement améliorées. Mais cela n'a pas suffi pour changer l'attitude de l'UE entière, car il n'y a pas de consensus. Du moment qu'un seul pays s'oppose, il n'y a pas de position commune. Il ne faut pas oublier que Cuba est encore toujours sanctionné, ce qui est inacceptable. Bien que les sanctions soient suspendues temporairement, nous voulons qu'elles soient éliminées afin de pouvoir créer un cadre pour un dialogue dans un esprit de respect mutuel”.

Q: L'année passée a été une année très bouleversante, avec beaucoup d'évènements de grande importance qui ont suscité le problème de l'avenir de Cuba.

R: “Depuis le discours du 17/11/2005 du Président Fidel Castro et celui de notre ministre des Affaires Etrangères, Felipe Perez Roque, l'opinion publique a pris note d'un débat qui était déjà en cours à Cuba. Quel est l'avenir de la Révolution, comment pouvons nous la sauver, continuer à la défendre, et n'y a-t-il pas un risque de la perdre? C'est une réflexion qu'on fait depuis longtemps à Cuba et l'opinion internationale a pu se rendre compte maintenant

de l'importance de ce débat. Plus qu'on ne le pense on discute de ce genre de problématique, parce que nous sommes conscients de nos erreurs. Et ce sera un débat sans fin, car plus on est conscient des problèmes, plus on sera capable de faire face aux difficultés. Et pas seulement les menaces de l'extérieur que l'on parvient à maîtriser, mais surtout les menaces internes et, sincèrement, les problèmes de la corruption. Le gouvernement veut préparer le peuple pour le jour où les dirigeants historiques ne seront plus.

Cuba préside aussi pour 3 ans le Mouvement des Pays Non Alignés (118 membres, donc 2/3 des pays membres de l'ONU) et nous avons reçu le mandat de réactiver ce mouvement pour que le tiers-monde puisse parler d'une voix plus forte.

Très importante également est l'élection de Cuba au Conseil des droits de l'homme, malgré les pressions des Etats-Unis et de certains pays de l'Union Européenne. Ceci démontre bien le respect et le soutien que Cuba reçoit de la majorité de la communauté internationale.

N'oublions pas non plus les votes consécutifs, et ce depuis 15 ans, à l'ONU, contre le blocus américain. Il est remarquable que plus les Etats-Unis renforcent leur agression contre Cuba, plus se manifeste l'opposition à cette politique.

On a pu vivre aussi une consolidation économique et de continuel progrès dans les domaines de la sécurité sociale, de l'éducation, de la science et surtout de l'énergie afin de diminuer la dépendance de l'étranger. Le pays est de plus en plus uni, ce qu'on a pu ressentir au mois d'août. Nombreux sont ceux qui ont pensé que la révolution allait tomber d'un jour à l'autre. Comment un peuple peut affronter cette situation avec tant de sérénité ? Mais nous sommes préparés à toute éventualité”.

Q: Peut-on déjà parler de la fin de la “période spéciale”?

R: “Il y a une grande différence avec les années 90, nous sommes sortis de cette crise. Est-ce que ça veut dire que tous les problèmes sont résolus? Non, il y a encore beaucoup de difficultés. Le grand défi c'est de continuer à développer notre économie pour pouvoir donner chaque fois plus à la population pour assurer une vie plus confortable. Il reste le grand problème du logement. Le plan est de construire 100.000 logements par an.

Sous la menace de la politique agressive, même fasciste, de l'actuel gouvernement des Etats-Unis, on a été obligé aussi de mieux nous organiser pour nous défendre, ce qui est fait maintenant. Ainsi nous pouvons mieux nous concentrer sur l'économie et investir notre énergie pour améliorer le niveau de

vie de la population. Moi (souriant, ndlr) j'oserai dire que la fin de la période spéciale commencera le jour où Bush ne sera plus là ! Peut-être sera-t-il possible de parler avec la prochaine administration de Washington de la fin du blocus, ce qui aura certes une influence sur l'attitude de l'Union Européenne vis-à-vis de Cuba”.

Q: Est-ce que vous êtes optimiste en ce qui concerne la situation des cinq cubains emprisonnés aux EEUU?

R: “Oui, mais réaliste aussi. Je le vois à long terme. Il y eut un changement dans le bon sens en 2005 avec l'annulation du procès, dans le mauvais sens en 2006 avec le jugement contraire sous des pressions politiques. On n'est pas pessimiste pour cela. Nous sommes convaincus qu'un jour ils seront libérés. Sans doute pas sous cette administration. Si ce n'est pas par la justice, ce sera sous la pression de la solidarité internationale qui influence aussi petit à petit l'opinion publique aux Etats-Unis. Un pas très important à certainement été la manifestation devant la Maison Blanche. Enfin on a parlé des CINQ dans les médias”.

Q: La position de Cuba en Amérique Latine s'est également fortifiée?

R: “Certes, il y a un autre climat depuis quelque temps qui nous place dans une situation plus favorable. Nous avons des relations de plus en plus solides avec les autres pays des Caraïbes, dans chaque île nous avons une ambassade. Il y a évidemment les liens stratégiques avec le Venezuela, nous travaillons étroitement à l'ALBA (alternative au traité de libre commerce que proposent les Etats-Unis). La Bolivie a aussi adhéré pour lutter contre la pauvreté dans ce pays qui, en fait, est riche. Avec le reste de l'Amérique Latine les relations sont également bonnes et ont mené à la signature d'un accord avec le MERCOSUR. On voit partout des changements après ces nombreuses élections.

L'amitié avec Cuba s'est renforcée partout, surtout en Afrique, mais aussi en Asie et avec les pays Arabes. De l'autre côté il y a l'offensive des Etats-Unis contre ces pays où il y a un changement social significatif. Nous sommes habitués à cela, mais pour les nouveaux gouvernements progressistes ce n'est pas facile. La seule façon de pouvoir faire face à cette pression, c'est que ce mouvement de libération sociale soit soutenu massivement par le peuple. Un tel projet révolutionnaire ne peut échouer”.

P. Evrard : merci.

“Aucun ennemi ne pourra nous vaincre ! “ ,Raul Castro, a remercié les nombreuses manifestations de soutien à la Révolution et à Fidel provenant de Cuba et de l'étranger, et a réfléchi sur certains points concernant la situation actuelle à Cuba.

Il a informé que Fidel récupère graduellement grâce au travail du personnel des services médicaux et à ses conditions physiques et mentales extraordinaires. Sur les commentaires de la presse étrangère sur le fait de ne pas se présenter en public, Raul a signalé: “Nous avons tous des tâches très concrètes à accomplir et c'est ça que tous les dirigeants et le peuple ont fait. Dimanche dernier on m'a déjà vu avec Fidel et Chavez à la télé, mais vraiment ce qui m'intéresse est ce que notre peuple pense et, heureusement, le fait d'habiter dans une île géographiquement petite permet de savoir ce que chacun de nous fait”.

Sur les plans d'ingérence du gouvernement des États-Unis: “Ils devraient déjà savoir qu'on ne peut rien obtenir de Cuba moyennant des menaces ou des impositions. Par contre, nous avons toujours été disposés à normaliser les relations à partir du principe de l'égalité. C'est la politique arrogante et d'ingérence si souvent assumée par l'administration actuelle que nous n'admettons pas. Récemment ils ont augmenté les transmissions de télévision vers Cuba et nous avons continué de les interférer, sans laisser de dénoncer la situation aux instances correspondantes. La tranquillité règne à Cuba, mais, puisque nous n'avons jamais négligé les menaces, et selon les plans établis, j'ai décidé d'augmenter considérablement notre capacité défensive après la proclamation du 31 juillet et maintenant des dizaines de milliers de miliciens et de réservistes, ainsi que les troupes régulières, accomplissent des cycles de préparation pour le combat ce qui garantit que nous ne soyons vaincus par aucun ennemi “.

Chomsky a vivement critiqué le silence de l'Occident quant aux plans des États-Unis contre Cuba, en les qualifiant comme le reflex d'une mentalité impériale, “imperceptible pour ceux qui souffrent de cette maladie. C'est outrageant”, en faisant référence aux menaces de la Maison-Blanche contre l'île.

Rappelons que dans le document qui contient les mesures contre Cuba il y a un chapitre secret qui fait penser à une agression militaire. Chomsky se trouve parmi les 22 000 personnalités dont neuf Prix Nobel qui ont signé la déclaration **La souveraineté de Cuba doit être respectée**, “une réponse internationale aux actions renouvelées des États-Unis contre Cuba”. Parmi les personnalités étasuniennes qui ont

signé la déclaration se trouvent les acteurs Benicio del Toro, Danny Glover et Harry Belafonte.

Le document exprime qu'après la passation provisoire de pouvoirs du président cubain à cause de sa santé, de hauts fonctionnaires étasuniens ont formulé des déclarations de plus en plus explicites sur l'avenir immédiat de Cuba.

La “Commission pour une Cuba libre”, à la tête de laquelle se trouve Condoleezza Rice, avait exprimé en juin “l'urgence de travailler aujourd'hui pour garantir que la stratégie de succession du régime de Castro n'ait pas de succès”.

Devant cette menace contre l'intégrité d'une nation, la paix et la sécurité de l'Amérique latine et du monde, les signataires exigent que le gouvernement des États-Unis respecte la souveraineté de Cuba. “Nous devons empêcher une nouvelle agression”, dit le texte.

La WWF affirme que Cuba est le seul pays remplissant des conditions pour un développement durable, Cuba est le seul pays au monde avec les conditions minimales pour un développement durable selon un rapport de WWF (World Wide Fund for Nature). Le rapport indique que si les choses continuent de la même manière, en 2050 l'humanité consommerait les ressources et l'énergie de deux planètes Terre.

Les pays pauvres ont beaucoup moins d'impact sur la nature. WWF a élaboré un graphique avec deux variables: l'indice de développement humain (établi par l'ONU) et ce que l'on appelle “empreinte écologique”, indiquant l'énergie et les ressources per capita consommées dans chaque pays.

Cuba est la seule nation avec des indices permettant de dire que le pays “possède les critères minimum de durabilité”.

“Cela ne veut pas dire que Cuba soit un pays parfait, mais que c'est le seul à remplir les conditions. Cuba possède un bon niveau de développement humain selon les critères de l'ONU grâce à son niveau d'alphabétisation et à son espérance de vie assez élevée, et son «empreinte écologique” n'est pas très profonde du fait de son bas niveau de consommation.

Pour une plus grande discipline du travail, Le ministre du Travail, Alfredo Morales Cartaya, a appelé à une plus grande discipline, ce qui constitue un point fondamental dans le processus de production et de services. Il a abordé les nouvelles régulations en application à partir du 2/1/07, mais qui devront être discutés au préalable dans des assemblées.

“Ces résolutions sont des pas importants pour l'organisation de la force de travail, une meilleure exploitation de la journée de travail et l'augmentation de la production et les services”.

Miguel Díaz-Canel du Bureau politique, a évoqué le besoin d'adopter les mesures pour que les démarches concernant des services essentiels de la population puissent être effectuées dans des horaires décalés ne coïncidant pas avec l'horaire général de travail.

P. Evrard

MIAMI 5 : NOG MEER ONRECHT.

Op 23 september stapten zowat 700 mensen op naar het Witte Huis en eisten er de vrijlating van de zogeheten "Cubaanse Vijf". De voorbije weken werden er over het gehele land bijeenkomsten gehouden waarop datzelfde werd gevraagd.

Blijkbaar zijn veel Amerikanen daarover verwonderd of zelfs geïrriteerd. Of zoals één van mijn burens het zag: "Ze waren toch naar hier gestuurd om onze regering te bespioneren, of niet? En waren ze niet veroordeeld voor spionage? Dus hoe kan iemand nu beweren dat ze niet kregen waar ze om vroegen?" Het antwoord luidt anders: Nee, ze werden niet uitgestuurd om onze regering te bespioneren. Ze werden wel uitgestuurd - in het begin van de jaren '90 - om verenigingen van Cubaanse bannelingen, verdacht van terroristische acties tegen Cuba, te infiltreren en er informatie over te verzamelen. Het ging om organisaties zoals Brothers to the Rescue, Alpha 66, Omega 7 en andere.

En nee, ze werden niet veroordeeld voor spionage. Ze waren zelfs niet beschuldigd van spionage. **De Vijf wilden in de eerste plaats informatie inwinnen** over de activiteiten of de plannen van private, niet-gouvernementele groepen, wat geen misdaad is. En om dan toch een stok te vinden om de hond te slaan beriep de federale regering zich op "samenzwering met het oog op spionage". De regering beweerde met andere woorden dat ze onder elkaar hadden afgesproken dat ze op een bepaald, niet nader omschreven moment, de Amerikaanse regering zouden bespioneren.

Er was echter geen schijn van een bewijs om dat te staven, niets wees aan dat zij dat inderdaad van plan waren. Het gebrek aan bewijs leek de jury absoluut niet te deren.

Een andere misvatting is dat wat de Vijf ook deden, ze de bedoeling hadden om de V.S. te benadelen. **Het lag zeker niet in hun bedoeling om de Verenigde Staten schade te berokkenen;** ze wilden informatie doorspelen aan de Amerikaanse overheid. Wat ook gebeurde.

In de zomer van 1998 nodigde de Cubaanse regering FBI-afgevaardigden uit naar Cuba, waar men hen een memorandum overhandigde met informatie over terreurdaden die waren gepleegd door een aantal organisaties uit Miami en waarbij aan het FBI gevraagd werd om stappen te ondernemen tegen deze schendingen van de Amerikaanse wetgeving. De FBI ondernam geen stappen, tegen geen enkele verbannen organisatie. In het najaar van 1998 daarentegen arresteerde de FBI de Vijf op verdenking van "samenzwering met het oog op spionage" - en dat gebeurde bijna zeker omdat ze de Vijf ervan verdachten de informatie in het memorandum te hebben bijeengebracht. Kortom, het FBI reageerde niet tegen de terroristen, maar tegen hun aanklagers!

De Vijf - Gerardo Hernandez, Rene Gonzalez, Ramon Labanino Salazar, Antonio Guerrero en Fernando Gonzalez - werden voor het gerecht gebracht in november 2000, veroordeeld op 8 juni 2001, en ze kregen straffen gaande van 15 jaar tot twee keer levenslang.

Waren de Vijf dan geheel vrij van schuld? Neen. Ze waren, toegegeven, niet geregistreerde agenten van een buitenlandse regering, een overtreding die ten

hoogste had kunnen resulteren in een gevangenisstraf van enkele jaren - of minder, op voorwaarde dat zij aan de V.S. cruciale informatie hadden doorgegeven én de V.S. die had willen gebruiken.

Ze hadden in elk geval al lang moeten vrijkomen. In plaats daarvan zitten ze nu al meer dan acht jaar in de gevangenis, onder moeilijke omstandigheden, en er staat hen nog een levenslange straf te wachten. De onrechtvaardigste zaak is wellicht die van Hernandez, die geïnfiltrerd was in de organisatie Brothers to the Rescue en beschuldigd werd van samenzwering met leden van de Cubaanse strijdkrachten om vier leden van die organisatie te vermoorden, wier twee vliegtuigen neergeschoten waren boven of in de nabijheid van het Cubaanse luchtruim in 1996. Maar die aanklacht is volkomen absurd.

Brothers to the Rescue vloog al lang over het Cubaanse grondgebied. **In januari 1996 had de Cubaanse regering een publieke waarschuwing gegeven** : als ze nog eens overvlogen, zouden ze neergeschoten worden. Er werd een diplomatiek schrijven gericht aan de Amerikaanse regering, waarin nogmaals werd gevraagd maatregelen te nemen om dergelijke vluchten tegen te houden. De regering deed echter niets. Op 24 februari werden drie vliegtuigen van de Brothers to the Rescue die op weg waren naar Cuba, door de controletoren in Havana aangemaand om terug te vliegen. Ze deden het niet. Twee vliegtuigen werden neergeschoten, waarbij vier doden vielen.

Misschien een te sterke reactie van de kant van Cuba, met inderdaad tragische gevolgen, maar daar had Hernandez niets mee te maken. Het feit dat een jury hen schuldig kon bevinden aan zo'n voorgewende aanklacht zou ik als bewijs zien voor het feit dat deze mannen in Miami geen eerlijk proces konden krijgen.

Drie rechters van het Eleventh Circuit Court in Atlanta leken daar ook zo over te denken: in augustus 2005 trokken zij de vonnissen in en eisten een nieuw proces op een andere plaats dan Miami.

In augustus 2006 echter, en nadat het daartoe was aangespoord door hogere instanties, verwierp het volledige Eleventh Court de beslissing van de drie rechters om de vonnissen te vernietigen, het weigerde een nieuw proces en verwees de zaak terug naar de jury voor de resterende aspecten. Wij zien wel wat ervan komt.

Inmiddels blijven de Vijf onrechtvaardig behandeld en de geloofwaardigheid van het Amerikaanse rechtssysteem bezoedeld. Een vergissing die rechtgezet moet worden. Onze eer vereist dat.

Wayne S. Smith, Center for International Policy in Washington, professor, Hopkins University Baltimore. Hij is de voormalige directeur van de VS Interests Section in Havana (1979-82).

EEN VERKENNENDE MIJMERING OVER DE OVERLEVINGSKANSEN VAN EEN SOCIALISTISCH SYSTEEM

(dit artikel werd begin 2006 geschreven op vraag van het Vlaams Marxistisch Tijdschrift, de gebeurtenissen sinds 31 juli verplichten ons tot een actualisering)

De vraag " wat na Castro ? " lijkt vanzelfsprekend als men zich baseert op **50 jaar desinformatie**. Voor Cuba en de Cubanen is hun president ook maar een sterveling en uiteraard zal er ooit een post-Castro-tijdperk zijn. Buiten Cuba is de vraag zeer suggestief omdat men ons wil doen geloven dat dit land gebukt gaat onder de knoet van een dictator. Maar reeds van vóór 1959 is de Revolutie gebaseerd op overleg met de bevolking. Het zijn de ideeën van José Martí die domineren, niet die van Fidel Castro. Hij beschouwt zichzelf maar als een toevallig uitvoerder.

Als men Cuba kent en daar bedoel ik mee, als men de moeite heeft gedaan de geschiedenis en het huidige systeem te bestuderen, is deze vraag bijna irrelevant.

Cuba is een rechtsstaat. De Cubaanse grondwet is duidelijk. Cuba is Castro niet en Castro is Cuba niet. De Cubanen zijn soeverein en Fidel is al meer dan 50 jaar hun mentor omdat de overgrote meerderheid het zo wil. Het socialisme werd bij referendum wettelijk vastgelegd en achteraf met een tweede **referendum** bevestigd.

Sinds 1976 wordt het politieke leven georganiseerd door de Poder Popular (Volksmacht). **Alle macht is in handen van het parlement**. Tussentijdse beslissingen (buiten de parlementaire zittingen) worden door de Staatsraad bij consensus genomen (door het parlement samengesteld orgaan). De regering (uitvoerende macht) wordt door de Staatsraad gekozen uit zijn leden. De macht van de president is beperkter dan in andere landen. Hij kan bv. geen minister, rechter of ambassadeur benoemen of ontslaan, hij kan geen decreten uitvaardigen, hij kan geen wetten maken. Kandidaten voor gemeente- en provincieraden en het parlement worden om de 5 jaar voorgedragen door de wijken, gemeenten en sociale organisaties (vakbonden, vrouwenbeweging, jeugdbeweging, enz...). **In geen enkel geval is er tussenkomst van de P.C.C. (Communistische Partij)**. Dit is door de Grondwet uitdrukkelijk verboden. Partijpolitiek is in Cuba uit den boze.

Denken dat na het verdwijnen van Fidel Castro van het politieke toneel er meteen een opstand zal uitbreken en de Noord-Amerikanen met open armen zouden ontvangen worden is een illusie die Miami en Washington bewust gecreëerd hebben en waar ze zelf in zijn gaan geloven.

Het is een kwestie die de 'anticastristische' organisaties in de VS al meer dan 40 jaar bezighoudt (wat als één van hun meer dan 500 aanslagen gelukt was?).

De dringende operatie van Fidel en zijn gezegende leeftijd (° 13 augustus 1926) geven aanleiding tot gefilosofeer over wat er met Cuba zal gebeuren op het moment dat "El Comandante" er niet langer is. Aan dit onderwerp zijn over de jaren al veel artikels en enkele boeken gewijd. We willen hier proberen om op een niet al te academische manier de verschillende mogelijkheden uiteen te zetten. Er zijn veel voorspellingen maar we beperken ons tot de wettelijke en de Miami-Washington-fantasie (of wishfull thinking ?).

Wat zegt de Grondwet van Cuba ?

Cuba heeft naast Fidel Castro, die president is sinds 1976, vijf vice-presidenten. De eerste in rang is **Raúl Castro**, de jongere broer van Fidel. Officieel is hij de opvolger van Fidel en dit tot de volgende parlementsverkiezingen. Het Cubaanse parlement verkiest immers de president onder zijn leden. Fidel wordt

door de bevolking van een kiesdistrict in Santiago de Cuba voorgedragen als kandidaat en moet dan verkozen worden tot parlementslid.

Raúl is dan wel de jongere broer van Fidel, maar hij is ook al in de zeventig (als hij zou sterven vóór Fidel, zal de persoon die op dat moment eerste vice-president is de fakkel overnemen). Al mist hij het charisma en redenaarstalent van zijn broer toch is het zo dat het imago van de broers Castro binnen Cuba geheel anders is dan buiten het land. Daarom is voor ons niet eenvoudig de populariteit van deze leidende figuren in te schatten.

Voor de meeste Cubanen is Fidel Castro een "held des vaderlands" of "vader des vaderlands" zoals er nog enkelen zijn: Marti, Cespedes, ea.... "Een strenge huisvader", patriot, nationalist, maar een goede vader.

Buiten Cuba spreekt men over Fidel als autoritair, meedogenloos en dictatoriaal. Dit stemt niet overeen met de realiteit, maar om dit te verklaren is een diepgaandere studie van het unieke politieke systeem van Cuba noodzakelijk. Dit valt buiten het bestek van dit artikel en zou ons te ver leiden. Het zou wel duidelijker maken waarom de opvolging van Fidel en de overleving van het Socialisme in Cuba voor de Cubanen geen probleem is, zij hebben voldoende dagdagelijkse zorgen. De enige vrees die er leeft bij de bevolking is een invasie door de V.S.A.

Augustus 2006 was hiervan een goede illustratie. De sereniteit waarmee de Cubanen de gebeurtenissen ondergingen stond in schril contrast met de reacties in het buitenland en vooral de excessieve uitpattingen in Miami.

Wie staat er nog garant voor de socialistische toekomst van dit land ?

Er is Carlos Lage, secretaris van het uitvoerend comité van de minister-raad en vice-president van de staatsraad (vergelijkbaar met de positie van eerste minister). Daarom wordt volgens sommige bronnen vooral **Carlos Lage** **Dávila** het vaakst

genoemd voor de verdere toekomst. Hij is dan ook het brein achter en de architect van de "Speciale periode in Vredestijd" (sinds 1990), die Cuba gered heeft van de ondergang. Hij heeft met het toerisme, de legalisering van de dollar en de buitenlandse investeringen - en dit tegen de zin van Fidel Castro - Cuba weer op de wereldkaart gezet. Het opstarten van vrijhandelszones en de joint-ventures met buitenlandse bedrijven - met sinds het midden van de jaren negentig van de vorige eeuw een jaarlijkse economische groei van meer dan 5% tot gevolg (in 2005 zelfs 10,5% en voor 2006 denkt men aan 11,5 tot 12,5%) . Dit is het resultaat van de inzet van een jonge generatie, opgevoed na 1959, steeds in samenspraak met de bevolking. Het gebruik van inspraak als basis-democratisch principe in Cuba is buiten dat land weinig gekend.

De recente economische ontwikkelingen zijn zeer belangrijk. Doordat de laatste jaren in verschillende Latijns-Amerikaanse landen (Venezuela, Argentinië, Uruguay, Brazilië, Bolivia, Nicaragua) progressieve politici tot president werden verkozen en deze leiders weinig zin hebben om mee te stappen in de vrijhandelstoekomst die de VS voor hen in petto hebben, groeit de politieke en economische samenwerking met Cuba. Het menselijke kapitaal (geneesheren, leraren, wetenschappers, informatici,

e.a...) dat in Cuba (kwalitatief en democratisch onderwijs) sterk voorhanden is, wordt "geruild" voor olie en andere hoogstnoodzakelijke producten. De ondertekening van akkoorden met de Mercosur, eind juli, illustreren dit. Ook met China worden de banden steeds sterker. Dit maakt dat het Cubaanse systeem internationaal sterker staat dan ooit en zelfs als model navolging krijgt. Het economische failliet, waarop de tegenstanders van het regime gerekend hadden na het verdwijnen van het Oostblok, en dat volgens hen tot een contra-revolutie had moeten leiden, is dichtbij geweest maar is na vele moeilijke jaren weer veraf.

Het imago van de waarschijnlijk, eerste toekomstige president van Cuba : **Raúl Castro**. (ad interim sinds 1/8/2006) is voor ons, buitenstaanders, dat van een norske militair, niet welbespraakt en zelfs mysterieus, omdat hij steeds in de schaduw van zijn broer stond. Hij is wel steeds een trouwe dienaar van de revolutie geweest, die op de bewondering van Che Guevara kon rekenen (anekdote: toen Che, in de Sierra Maestra - 1957 - als "comandante" werd voorgedragen door Fidel, was hij verbolgen omdat hij vond dat die eer eerst aan Raúl toekwam).

In werkelijkheid is Raúl een eerder gereserveerd man, die niet aast op de ondankbare rol van Cubaans leider. Hij heeft wel veel invloed - en uiteraard macht - als minister van defensie en opperbevelhebber van het Revolutionair Leger (F.A.R.). Dit volksleger zit ook in een unieke positie, omdat het grotendeels zelfbedruipend is met eigen landbouwbedrijven, hotels, winkels, enz....

Het staatsbudget wordt dan ook grotendeels besteed aan gezondheidszorg, onderwijs, voedselsubsidie en infrastructuurwerken.

Er wordt zelfs gefluisterd dat Raúl Castro een overgangsfiguur zou zijn, die wel meer openheid vooropstelt, omdat hij economisch gezien minder orthodox zou zijn dan zijn broer Fidel.

Zal er al dan niet veel veranderen na het verdwijnen van Fidel ?

Een andere mogelijkheid is zijn aftreden (om gezondheidsredenen, zoals op dit ogenblik -nov 2006- of na een ontslag om welke reden ook). Er wordt ook wel geopperd dat de huidige president zelf reeds zijn testament aan het uitvoeren is. Daarmee wordt de reeks maatregelen van de laatste jaren bedoeld, zoals: de verdubbeling van de minimumlonen, de restauratie van alle scholen, hospitalen, nutsvoorzieningen, zelfs winkelketens; de herstructurering van de suikerindustrie, de diversificatie van de economie in het algemeen, de vernieuwing van de energievoorziening, de digitalisering van het telefoonnet en internet, de verdere uitbouw van het toerisme, het weer afschaffen van het gebruik van de dollar in het dagelijkse leven (het bezit is niet verboden en dollars kunnen in banken en wisselkantoren gewisseld worden tegen de Peso Convertible-CUC-, weliswaar mits het betalen van een taks die er niet is voor andere munten), de verbeter en onverbidelijke **strijd tegen sluimerende corruptie**, de massale aankoop van nieuwe transportmiddelen, enz...

Fidel Castro wil duidelijk een welvarender, socialer en onafhankelijk land nalaten, beter dan het ooit geweest is.

En wie moet daar dan garant voor staan?

Al dan niet onder leiding van zijn broer Raúl zullen de belangrijkste figuren van het land deze evolutie verderzetten. Als daar zijn: de eerdergenoemde Carlos Lage, Ricardo Alarcón (parlementsvoorzitter, ex VN-ambassadeur, ex minister van buitenlandse zaken en gerespecteerd in binnen- en buitenland), José Ramón Balaguer (minister van volksgezondheid en vertrouweling van Fidel Castro), Felipe Pérez Roque (minister van buitenlandse zaken en zeer gerespecteerd topdiplomaat en voormalig secretaris van de president), en enkele minder bekende reeds bejaarde ministers, maar ook heel wat jonge ministers, vakbondsleiders, studentenleiders en topfiguren uit de massabewegingen (de 'echte' civiele maatschappij).

De opvallendste naam in dat verband is die van de 35-jarige **Otto Rivero**

Torres (studentenleider en ex-secretaris van de UJC, de communistische jongeren) die in december 2004 ondervoorzitter van de ministerraad is geworden en de facto vice-president van Cuba.

Zowel Lage, Perez als Rivero zijn briljante economen.

De Amerikaanse droom ?

En zo zijn we meteen bij de "vermeende" civiele maatschappij die ook haar plannen heeft voor de toekomst. Deze zogenaamde oppositiefiguren - die vooral zichzelf vertegenwoordigen, en aan de leiding staan van groepjes, die zich partijen noemen, met de stempel sociaal-democratisch, christen-democratisch, liberaal of verdedigers van de mensenrechten - krijgen financiële en logistieke steun en laten zich voor de kar spannen van gelijknamige bewegingen in het buitenland. Deze "groupuscules" (kleine groepjes) genieten veel steun in het buitenland, maar binnen Cuba hebben ze absoluut geen maatschappelijk draagvlak. Hun scenario's sluiten aan bij richtlijnen uit Europa (sociaal-democratisch of rechts), Washington (ultra-conservatief) of Miami (ronduit fascistisch, zelfs terroristisch en revanchistisch met maffiose trekjes). Alleen de opsomming van de scenario's zou al banaal lang zijn. Daarenboven zijn sommige ideeën zo absurd en naïef dat je er beter geen aandacht aan besteedt. Andere zijn realistischer en zijn duidelijk gebaseerd op kennis van zaken. Vanuit Europa wil men dan weer een structuur opdringen die dezelfde is als de onze: een sociaal gecorrigeerde markteconomie; wat uit de VS zal komen weten we als we bv. naar de laatste 16 jaar in Nicaragua kijken (naargelang de bronnen leeft 70 à 80 % van de bevolking onder de armoede-grens). Wat algemeen onderschat wordt, is dat er een sociaal weefsel bestaat na 45 jaar zoeken, experi-

menteren, vallen en opstaan, brede maatschappelijke discussies, inspraak, overleg en het blijvend vooropstellen van een sociaal-humanistisch ideaal. Daarom zijn **invasieplannen** (die wel degelijk bestaan, zie USGOV - regering van de VS - websites) voor het uitlokken van een volksoptocht uit den boze. Het is zo, dat 70% van de Cubanen na 1959 geboren is en volgens "onverdachte" (dwz niet pro-Castro) en dus "betrouwbare" onderzoeken (want van een Belgisch marketingbureau op vraag van Britse bedrijven) steunt 80% van de bevolking het huidige socialistische systeem. Dit wordt bevestigd door de twee referenda hierover.

Ondanks die realiteit gaf Bush in 2004 aan Colin Powell, toen minister van Buitenlandse Zaken, de opdracht een regeringscommissie op te starten en een plan, genaamd "Democratische overgang in Cuba", te laten opstellen. Tegelijkertijd werd 60 miljoen dollar per jaar voorzien om de start van die democratisering te financieren en vooral om te voorkomen dat Raúl zijn broer zou opvolgen.

In 2005 maakte Condoleeza Rice (opvolgster van Powell) het plan bekend en benoemde meteen Caleb McCarry (die de verkozen Aristide uit Haiti liet verjagen) tot coördinator. We citeren haar : "We willen een impuls geven aan de Cubaanse civiele maatschappij, opdat ze zich beter zou organiseren !" (sic) In juli 2006 verscheen een herwerkte versie met 80 milj. \$ budget en een geheim luik dat uiteraard alleen militaire plannen kan bevatten.

Dit '**plan Bush**' omvat het teruggeisen van vroegere eigendommen, het privatiseren van de economie, gezondheid en onderwijs, vrijmaking van de markt ... dus sociaal gezien Cuba vreedzaam terugbombarderen naar de middeleeuwen. Schijnheilig als ze zijn, gebruiken ze niet het woord "privatiseren" maar "moderniseren", de details geven echter duidelijk weer wat ze bedoelen.

Het teruggeisen van vroegere eigendommen zat ook al vervat in de extra-territoriale Helms-Burton wet. Door deze wet kunnen bedrijven die handel drijven met Cuba, of die bijvoorbeeld investeren in de Cubaanse economie en joint-ventures opzetten, in de VS aangeklaagd en berecht worden. Dit is zeer belangrijk in de toeristische industrie en in de nikkelindustrie, momenteel de belangrijkste bronnen van inkomsten voor Cuba (naast de dollars die door Cubanen in de VS opgestuurd worden naar het vaderland!). Zo zijn er veel Canadese en Spaanse hotelketens die mede-eigenaar zijn van hotels in Cuba. Indien alles loopt zoals de VS het willen, spelen deze bedrijven hun bezittingen kwijt.

Wayne Smith, Cuba-expert en voormalig VS-diplomaat in Havana, die voorstander is van een normalisering van de betrekkingen met Cuba, is verbolgen over het plan: "Dit is een flagrante inmenging in de binnenlandse zaken van een andere staat. Ze praten over het vergemakkelijken en superviseren van een overgang. Wie geeft ons dit recht?"

Groot probleem voor de VS is dat er binnen de zgn. "dissidentenbeweging" in Cuba en bij de zogezegde bannelingen in de VS, ondanks het vele geld dat geïnvesteerd werd en wordt, er niemand, maar dan ook niemand is, die genoeg charisma heeft om de

leiding op zich te nemen en dat al die kleine groepjes elkaar het licht in de ogen niet gunnen. Laten we ook niet vergeten dat Cuba niet Oost-Europa is. Het communisme werd na de Tweede Wereldoorlog de facto aan de Oost-Europeanen opgedrongen door de Sovjet-Unie.

In Cuba heeft de bevolking zelf gekozen voor dit systeem. Ook werd er steeds afstand genomen van Stalinistische invloeden, veroordeelde Che openlijk de Sovjet-Unie voor kolonialistische praktijken, was er de raketten crisis, en toen de perestrojka begon deed Cuba niet mee en greep terug naar de ideeën en idealen van José Martí: nationalisme, onafhankelijkheid, soevereiniteit, inspraak en participatie van de bevolking.

Het is net omdat Cuba democratischer is dan men ons wil doen geloven en omdat er een hele generatie intelligente en goed opgeleide jongeren klaar staat, dat men zich verkijkt op de symboliek van de figuur Fidel Castro, die reeds zijn plaats in de geschiedenis heeft ingenomen.

Veel hangt af van wanneer en waarom Fidel Castro van het toneel verdwijnt (door ziekte, overlijden of opstappen) en vooral wie er op dat ogenblik in Washington de macht heeft.

Een bedenking uit eigen ervaring. Cubaanse diplomaten zijn vertrouwd met de vraag "Wat na Fidel?". Maar uit honderden gesprekken met Cubanen in en buiten Cuba blijkt dat ze verbaasd zijn bij het horen van die vraag. Voor de ouderen is het systeem van de "revolutie" zo evident en eeuwig dat ze zich niets anders kunnen voorstellen en bij de min-50-jarigen krijg je meestal als reactie: "Daar heb ik nooit bij stilgestaan. Voor mij is Fidel er altijd geweest. Hij verpersoonlijkt op dit ogenblik een socialisme, dat niet samen met hem zal verdwijnen" ... **"het is niet omdat de architect is overleden dat het gebouw zal instorten!"**

Tijdens een bijeenkomst (17 november 2005) aan de Universiteit van Havana heeft Fidel Castro gepraat over o.a. zijn gezondheid na de CIA-kwakkel dat hij Parkinson zou hebben. "Ik ben al zo dikwijls dood verklaard dat wanneer ik echt dood ben, niemand het zal geloven ... en als ik echt te oud en te ziek word zal ik stoppen ...". Het belangrijkste waren echter zijn verklaringen over de strijd tegen de ongelijkheid, de corruptie en de 'nieuwe rijken'. **"Het grootste gevaar voor ons socialistisch systeem zijn niet de VSA maar de Cubanen zelf. Onze revolutie kan alleen zichzelf vernietigen."**

Nog opmerkelijker was de slottoespraak van **F. Perez Roque**, Minister van Buitenlandse Zaken,

tijdens de parlementaire zitting op 23 december 2005.

"...wat zou er gebeuren als je er niet in slaagt moeilijkheden te overwinnen en fouten te corrigeren die je principes op de helling dreigden te zetten? Wat zal er gebeuren als de historische leiders er

niet meer zijn? Dit parlement is een uitdaging. Deze publieke vergadering wordt door miljoenen landgenoten gevolgd, in dit kleine rebelse eiland dat aan de VSA zegt: "Jullie kunnen ons niet verslaan"...dat is de reden van hun haat, de haat van een corrupte oligarchie die door fraude aan de macht gekomen is... wij moeten vechten om politiek en ideologisch onaantastbaar te blijven, wat tot nu toe geen probleem was, omdat de generatie die de revolutie gemaakt heeft er nog is... vandaag is het volk aan de macht, maar we kunnen het Socialisme niet waarborgen alleen maar omdat het in de grondwet staat ... zolang we ons door middel van raadpleging kunnen verzekeren van de steun van de grote meerderheid van ons volk, zullen we standhouden... maar we mogen niet naïef zijn, de vraag is, wie waarborgt dat de meerderheid kan blijven genieten van het grootste deel van de inkomsten?"

Parlementsvoorzitter **Ricardo Alarcón de Quesada**: "Wat er na Fidel zal gebeuren is een fout postulaat. Alsof de Cubaanse Revolutie een zaak zou zijn van enkele oudjes. De nieuwe generatie is zelfs competenter dan wij toen. De toekomst dat zijn drie en bijna vier generaties. De Revolutie is het werk van miljoenen Cubanen en niet van één man... De gemiddelde leeftijd van de volksvertegenwoordigers is dezelfde als de Revolutie, 45 jaar, en als je weet hoe oud Fidel en ik zijn, dan kan je je inbeelden hoeveel heel jonge mensen er leidende posities bekleden..."

Tot slot laten we Dhr. Castro zelf aan het woord tijdens een TV-debat in 2002:

"Ginds, in de VS, spreken de imperialisten steeds over een Cuba na Castro. De revolutionairen zullen over een 'na-Castro', een postcommunistisch Cuba, spreken op de dag dat ze horen spreken over een postkapitalistisch Amerika en een 'na-Bush'. ... en begin november 2006: 'Ik was weer eens overleden! Nu zullen ze me moeten re-incarneren!'"

Paul Evrard

(dank aan M. Lamotte en F. Vanassche)

Referentiewerken:

- Democracia en Cuba ?, C Mendez Tovar, ed J Marti, Habana
- Cuba, dilemmas of a revolution, J M del Aguila, Westview Press, Oxford
- Cuba, quelle transition? A Alonso Tejada, ed l'Harmattan, Paris
- Cuba, a revolution in motion, I Sanay, ed Fernwood, Canada
- Cuba, réformer la révolution, A Linard, ed Grip, Bruxelles
- Cuba, tout changera demain, B Corbett, ed Alvik, Paris
- Cuba, a new history, R Gott, Yale University Press
- Fidel Castro. Biografia a dos voces, I Ramonet, ed Debate, Madrid
- After Fidel. The inside story, B Latell, ed Palgrave MacMillan, NY
- Mañana Cuba, A Sorel, RD editores, Sevilla
- F. Castro, Cuba et les EEUU (conversations avec R Alarcon), Salim Lamrani, Ed. Le temps de cerises, 2006.

Quand on parle de Cuba, La culture aussi devient prétexte à la désinformation.

Lorsque "Buena vista social club" et les autres papy sont subitement devenus premiers au hit parade mondial on a pu lire des déclarations fantaisistes du genre:

- "Des chanteurs extraordinaires mis aux oubliettes par le régime cubain ... ils ne pouvaient pas sortir de Cuba ... le gouvernement les avait abandonnés à la misère etc ... etc ..."

Ceci est malheureusement significatif de la façon dont les médias traitent l'information, quelle qu'elle soit lorsqu'il s'agit de Cuba. Et pas seulement les médias. Il y a de cela quelques années j'ai pu lire des déclarations identiques sur un feuillet d'invitation à un concert des Halles de Schaerbeek. Ironie du sort, notre asbl avait organisé un concert à ces mêmes Halles de Schaerbeek 20 ans plus tôt avec au moins l'un des mêmes musiciens "mis aux oubliettes - interdit de sortie" qui était annoncé sur l'affiche. Mémoire courte et déclarations fantaisistes qui laissent nécessairement des traces dans l'esprit des gens.

Pour ceux qui voyagent dans ce pays depuis les années 60 ce genre d'affirmations nous laisse pantois! Malveillance ou ignorance, un peu des deux certainement, ajouté à cela un tel matraquage médiatique que plus personne n'ose parler de Cuba sans y faire des allusions négatives, comme s'il s'agissait d'une réaction à la "chien de Pavlov".

La musique populaire a toujours disposé d'un espace important à Cuba, on a toujours pu l'écouter partout, et ne nous dites pas qu'elle était destinée aux touristes car à l'époque il n'y avait pas de touristes.

Des orchestres ont toujours circulés en Europe et ailleurs. Notre association a organisé plusieurs concerts où l'on réunissait parfois quelques centaines de personnes mais ils n'avaient pas bien sûr la répercussion qu'aurait pu lui donner le battage médiatique auquel nous n'avons pas accès. La publicité nous devions la faire nous même avec nos pauvres moyens et les foules n'étaient tout simplement pas à notre portée. Plusieurs musiciens de la "Vieja Trova Santiaguera" qui a fait fureur dans le monde ces dernières années étaient déjà passés par Bruxelles et avaient chanté dans des soirées organisées par nos soins.

Si à Cuba cette musique à toujours gardé une place importante, la jeunesse, elle, exulte avec les modes de sa propre génération. Timba, rap, rock, jazz, peut-on le lui reprocher? C'est un phénomène universel, qui pour les médias, ne devient politique que dans le cas exclusif de cette petite île tellement décriée. Les jeunes de chez nous écoutent t'ils Maurice Chevalier, Barbara ou Yves Montand ?

Chucho Valdès a été nommé ambassadeur d'honneur de la FAO

Le pianiste compositeur Chucho Valdès a été nommé ambassadeur d'honneur de l'organisation des Nations Unies pour l'agriculture et l'alimentation (FAO).

La cérémonie a été célébrée à Rome, siège de l'organisation. Y ont assisté,

le Président du Paraguay, l'actrice italienne Gina Lollobrigida, la danseuse Carla Fracci et la chanteuse malienne Oumou Sangaré, eux aussi nommés ambassadeurs d'honneur de la FAO.

Festival International de Ballet à La Havane.

Le XX Festival International de ballet s'est tenu en octobre 2006 à La Havane. Un événement important dans le monde de la danse. Maximiliano Guerra, Julio Bocca, Carla Fracci, Ana Laguna, José Manuel Carreño y Carlos Acosta, y ont assisté, ainsi que l'Opéra de Paris, l'Opéra de Vienne et le Ballet Royal de Londres.

Charles Aznavour enregistre à La Havane avec Chucho Valdès.

Charles Aznavour s'est rendu à La Havane où il a enregistré un CD avec Chucho Valdès. A 82 ans, c'est la première fois que Aznavour voyage à Cuba où il est resté une semaine. Il

est très satisfait de la collaboration avec Chucho, chargé de donner à son nouveau CD une touche rythmique typiquement cubaine. Le disque devrait sortir au début de l'année 2007.

Les thèmes des chansons qui composeront le disque sont variés. L'une d'elles est un appel au respect de la nature et une autre parle des quartiers immigrés en France. La chanson est une excellente arme, on peut y parler de choses importantes et elle reste alors qu'un article publié dans un journal s'oublie le lendemain.

Charles Aznavour a une longue carrière à son actif mais il affirme que les projets se font à 20 ans lorsqu'on à la vie devant soi et espoir dans le futur.

A 75 ans Omara Portuondo s'aventure dans la musique électronique.

Elle vient d'enregistrer une vidéo musicale "conga dance" dans les rues de La Havane entourée de jeunes gens qui ont 50 ans de moins qu'elle. Omara Portuondo se balance au rythme de la version électronique de "Añoranza por la conga" et se dit très heureuse de participer à ce type de projet.

Le film sur Benny Moré fait un tabac à Cuba

Le film "El Benny", sur la vie du grand chanteur cubain Benny Moré, a été proposé par Cuba aux Oscars dans la catégorie du meilleur film étranger, après deux mois et demi dans les salles de cinéma il a passé la barre du demi million de spectateurs.

Le film retrace la vie de Bartolomé (Benny) Moré (1919-63), compositeur, chanteur et directeur d'orchestre, qui domina tous les genres de la musique cubaine dans une vie intense et pleine d'excès en tous genres. L'acteur Renny Arozarena, qui incarne Moré, a reçu en août le prix "Boccalino" au Festival international de cinéma de Locarno (Suisse).

La dernière fois que Cuba avait eu une chance sérieuse de remporter l'oscar du meilleur film étranger date de 1994 lorsque avait été nommé le film Fresa y Chocolate (Fraise et Chocolat) des réalisateurs Tomas Gutierrez Alea (décédé depuis) et Juan Carlos Tabio.

Anne Delstanche

DES PAYS NON-ALIGNÉS : L'AUTRE VISAGE DE LA COMMUNAUTÉ INTERNATIONALE ?

Après la seconde guerre mondiale deux blocs opposés et antagoniques s'affrontèrent.

Dans les années cinquante, des pays d'Afrique et d'Asie, récemment indépendants après des années de colonialisme, désiraient construire une nouvelle société et constituer une alternative à la bipolarité du monde et aux pactes militaires qui ne cessaient de se multiplier.

C'est ainsi que le 18 avril 1955, dans la ville de Bandung (Indonésie) une première Conférence afro-asiatique s'est réunie. 29 nations y étaient représentées, totalisant 1 milliard 550 millions d'habitants. Des mouvements de libération y étaient également invités. Les présidents Nehru de l'Inde, Nasser d'Égypte et Sukarno d'Indonésie y jouèrent un rôle important.

Plusieurs principes fondamentaux contenus dans la Charte des Nations Unies furent adoptés: le respect de la souveraineté et de l'intégrité territoriale, l'égalité entre les races et les nations, la non-agression, la non-ingérence dans les affaires internes de chaque pays et la coexistence pacifique.

Principes à appliquer encore aujourd'hui de toute urgence!!!

En 1959, triomphait la Révolution Cubaine, ainsi Cuba fut associée à la fondation du Mouvement des Pays Non-Alignés (NOAL) qui a vu le jour à la réunion du 1er au 6 septembre 1961, à Belgrade (Yougoslavie). Ils reprenaient les principes de Bandung.

Dès sa création le Mouvement des pays NOAL a connu des pressions aussi bien à l'intérieur du Mouvement que de l'extérieur en vue de la faire dévier de ses principes fondateurs.

La 4e Conférence des pays Non-Alignés tenue à Alger en 1973 fut l'occasion d'un nouveau réveil. Un Bureau de coordination fut créé, chargé de coordonner les travaux entre les sessions.

Le 6e Sommet a eu lieu à La Havane en 1979; il y fut accentué la coopération Sud-Sud, la solidarité et l'internationalisme. Ce fut la première fois qu'un tel événement se tenait en Amérique Latine.

A la fin des années 80, le Mouvement connut une nouvelle crise suite à la chute de l'Union Soviétique. Certains membres s'imaginaient que la fin de la guerre froide signifiait la paix et le développement pour chaque peuple. Hors encore aujourd'hui les principes des pays NOAL ne sont toujours pas respectés.

Le 13e Sommet, tenu à Kuala Lumpur (Malaisie) en février 2003 fut l'occasion d'un saut qualitatif et de revitalisation du Mouvement en vue de réaffirmer les droits et intérêts des pays du Sud.

Le 14e Sommet des pays Non-Alignés s'est tenu

cette année à Cuba, du 11 au 16 septembre 2006. 118 pays membres plus 15 pays observateurs, le représentant de l'ONU Kofi Annan et plusieurs invités y étaient présents. 55 chefs d'Etat, de nombreux ministres des Affaires Etrangères et autres personnalités de haut niveau se sont déplacés à cette occasion.

Bien que physiquement absent pour raison de santé, le président Fidel Castro a suivi les débats et reçu plusieurs personnalités.

Il a été constaté que le Mouvement des NOAL est plus que nécessaire face à l'hégémonie et arrogance du gouvernement des E.U. et sa politique aberrante et destructrice en vue d'imposer ses intérêts géopolitiques.

Les différents pays représentés ont réaffirmé qu'au-delà de leurs différences il était plus que jamais fondamental de privilégier ce qui les unit en vue de la **défense de la paix et de la sécurité internationale, le respect du Droit International, l'impulsion d'un développement durable pour tous les peuples**. Ils rejettent le recours à la force dans les conflits internationaux,

l'application de lois extra-territoriales y compris les sanctions économiques unilatérales;

-condamnent le terrorisme sous toutes ses formes et l'utilisation du prétexte de le combattre pour poursuivre des objectifs différents;

-exigent que les Etats-Unis restituent à Cuba le territoire de Guantanamo où ils ont installé une base navale et la prison tristement célèbre;

-réaffirment que la démocratie est une valeur universelle, qu'elle n'est pas le monopole exclusif d'un pays ou d'une région et qu'il n'y a pas de modèle unique;

-exigent une réforme de l'ONU et le retour à ses principes fondateurs;

-réaffirment leur soutien à la lutte du Peuple Palestinien, aux révolutions entreprises au Venezuela et en Bolivie.

Le Mouvement des Pays NOAL a encore toute sa raison d'être. Lorsque l'on parle de la «Communauté Internationale», il serait bon de tenir compte et d'écouter ces 118 pays, soit environ 2/3 des membres de l'ONU.

Dépassons le nombrilisme occidental pour voir ces énergies nouvelles qui sont un grand espoir pour l'Humanité.

Bien que près d'un millier de journalistes du monde entier se soient déplacés à Cuba pour couvrir l'événement, la plupart de nos médias ont fait preuve d'un silence éloquent!!!

Pourquoi? Le reste du monde ne nous intéresse donc pas?

Marguerite Verhaeren

2 DECEMBER 1956: DE ONTSCHeping VAN DE GRANMA

Na zijn gevangenschap had Fidel Castro snel begrepen dat zijn leven bedreigd werd in Cuba en zijn mogelijkheden om actie te voeren zeer beperkt bleven. Hij vertrekt dan in ballingschap naar Mexico waar reeds verschillende politieke opposanten gevestigd waren.

Eind 1955 reist hij naar Miami en New York, vooral om financiële steun te vinden, maar ook om zijn politiek programma bekend te maken bij de Cubanen in het buitenland.

In Mexico werden de leden van de Beweging 26-7 politiek gevormd en militair getraind, soms met veel moeilijkheden (aanhoudingen, inbeslagname van wapens, moordaanslagen, enz.).

Het is ook in Mexico dat Fidel, in november 1955, Ernesto Guevara ontmoet, een jonge Argentijnse arts, die na een nacht discussie het legertje van Fidel komt versterken.

Op 24 juli 1956 worden Fidel Castro, Bayo, Guevara en 21 andere Cubanen aangehouden onder de beschuldiging een gewapende aanval op een ander land voor te bereiden. Zij worden vrijgelaten onder voorwaarde Mexico te verlaten. In november worden andere leden van de beweging aangehouden en wapens in beslag genomen.

Dit alles zet Fidel er toe aan de training te versnellen en dringend terug te keren naar Cuba. Hij coördineerde de ontscheping met Frank País, leider van de "Beweging-26 juli" in Cuba.

Op 21 november krijgt Fidel van de Mexicanen drie dagen de tijd om Mexico City te verlaten.

Met de meerderheid van zijn manschappen trekt hij naar Vera Cruz en in de nacht van 24 op 25 november 1956 verlaat de Granma, een klein jacht, de haven van Tuxpan met 82 man aan boord. Twintig onder hen hadden reeds deelgenomen aan de acties tegen de Moncada in Santiago en in Bayamo (26 juli 1953).

Het legertje werd opgesplitst in drie groepen onder leiding van Raúl Castro, Juan Almeida en Jose Smith. Ernesto Guevara was de arts van de expeditie.

De reis duurde 7 dagen, het schip was afgeweken van de geplande koers door het barslechte weer (toen zij vertrokken was in Tuxpan het uitvaren verboden). De Granma is overbevolkt en bijna iedereen is zeeziek.

Op Cuba waren de zaken goed voorbereid door **Frank País**, ondermeer bijgestaan door Haydée Santamaria en Lester Rodriguez. Op 27 november komt een telegram uit Mexico : "Het boek dat u bestelde is uitgeput. Uitgeverij Divulgación." Dit betekende dat de opstand 72 uur later moest plaatsgrijpen. Op 30 november en op 1 december is Santiago praktisch in handen van de strijders van de B-26-7. Tegelijkertijd had een aanval plaats op de Ermito-kazerne in Guatanamo en werd hevig betoogd voor het VN-gebouw in New York.

Maar de Granma bereikte pas op 2 december de Cubaanse kust en het effect van de coördinatie met de opstand mislukte. De ontscheping kon ook niet doorgaan in Niquero, zoals voorzien, maar had plaats op de **Playa de los Colorades**, nabij Belic. Ontdekt door een militair vliegtuig en beschoten door een slagschip, ontschepen de manschappen in allerijl, zonder alle wapens te kunnen meenemen. Zij belanden in een moeras en komen pas na drie uur op vaste grond. De groep raakt verloren en zit zonder enige proviand. Op 2 en 3 december trekken zij door suikerrietvelden richting Sierra Maestra.

In Havanna doen berichten de ronde dat Fidel werd aangevallen en gedood.

In de namiddag van 5 december, verraden door een gids, worden de rebellen aan de rand van een suikerrietveld bij Alegriá de Pio, aangevallen door lucht- en landmacht. Er ontstond grote verwarring en Fidel trachtte tevergeefs de groepen bijeen te houden, maar te laat. Een aantal manschappen gaf zich over en werd neergeschoten, anderen werden gevangen genomen.

Enkelen konden ontsnappen, versnipperd in kleine groepen, soms gewond, en gingen door naar de Sierra. Een groepje van 5 man onder leiding van **Guevara** (zelf gewond), een tweede groep van 6 man stond onder leiding van Sánchez Amaya. Fidel was met Universo Sanchez en Faustino Perez. **Raúl** was met Efigenio Ameijeiras, Ciro Redondo en René Rodriguez. **Camilo Cienfuegos** dwaalde rond met Pancho González en Pablo Hurtado, en een laatste groep van zes man overleefde met Calixto Morales. Enkelen vonden mekaar terug, anderen doolden rond en werden gevangen genomen of vermoord. Dank zij de steun en de hulp van de landelijke bevolking (onder vele anderen Guillermo García en Cresencio Pérez) wordt de groep van Fidel naar de Sierra gegidst. Op 17 december kan Raúl met zijn groep Fidel vervoegen, op 19 december gevolgd door Almeida en iets later door Guevara.

Aldus waren een 15-tal manschappen terug verenigd. Fidel spreekt de rebellen toe en verzekerde hen dat zij de eerste fase van de strijd hadden gewonnen en dat zij op korte of op lange termijn zouden overwinnen.

De geschiedenis zal uitwijzen dat Fidel eens te meer gelijk had en dat deze rebellengroep zou uitgroeien tot een rebellenleger dat Batista zou verdrijven en Cuba een nieuwe toekomst gaf.

2 DECEMBRE 1956: LE DEBARQUEMENT DU GRANMA

Après sa sortie de prison Fidel Castro avait vite compris que sa vie était menacée à Cuba et que ses possibilités d'action étaient très limitées. Il part alors en exil au Mexique, où s'étaient déjà fixés plusieurs opposants politiques.

Fin 1955 il voyage à Miami et à New York, surtout pour récolter des fonds, mais aussi pour divulguer son programme politique chez les Cubains de l'étranger.

Au Mexique les membres du Mouvement 26-7 sont formés politiquement et entraînés militairement, parfois avec de nombreuses difficultés (arrestations, saisies d'armes, tentatives de meurtre, etc.). C'est aussi au Mexique que Fidel, en novembre 1955, rencontre Ernesto Guevara, un jeune médecin Argentin, qui, après une nuit de discussion, rejoint la petite armée de Fidel.

Le 24 juillet 1956, Fidel Castro, Bayo, Guevara et 21 autres Cubains sont arrêtés et inculpés de préparer une action armée contre un autre

pays. Ils sont libérés à condition de quitter le Mexique. En novembre d'autres membres du mouvement sont arrêtés et des armes saisies.

Tout ceci amène Fidel à accélérer l'entraînement et à retourner à Cuba au plus tôt. Il coordonne alors le débarquement avec Frank País, dirigeant du M-26-7 à Cuba.

Le 21 novembre Fidel reçoit trois jours des Mexicains pour quitter Mexico City. Avec le gros de sa troupe il part à Vera Cruz et la nuit du 24 au 25 novembre 1956 le Granma, un petit yacht, quitte le port de Tuxpan avec 82 hommes à bord. Vingt d'entre eux avaient déjà participé aux actions contre la Moncada à Santiago et à Bayamo (26 juillet 1953). La petite troupe était divisée en trois groupes sous le commandement de Raúl Castro, Juan Almeida et José Smith. Ernesto Guevara était le médecin de l'expédition.

Le voyage dura 7 jours, le navire ayant dévié de la route initiale à cause du mauvais temps (au départ de Tuxpan la sortie du port était interdite). Le Granma est surpeuplé, surchargé et quasi tout le monde a le mal de mer.

A Cuba les choses étaient bien préparées par **Frank País**, assisté entre autres par Haydée Santamaria et Lester Rodriguez. Le 27 novembre un télégramme arrive du Mexique: "Le livre que vous avez commandé est épuisé. Editions Divulgación". Ceci voulait dire que le soulèvement devait se faire 72 heures plus tard. Le 30 novembre et le 1er décembre Santiago est pratiquement aux mains des com-

battants du M-26-7. Simultanément la caserne Ermito à Guantanamo est attaquée et une violente manifestation a lieu devant le bâtiment de l'ONU à New York.

Mais le Granma n'atteint la côte cubaine que le 2 décembre et l'effet conjugué du soulèvement et du débarquement échoue. Le débarquement ne se fit pas à Niquero, comme prévu, mais à la Playa de los Colorados, près de Belic. Découverts par un avion militaire et mitraillés par la marine, les hommes débarquent en urgence, sans pouvoir emporter toutes les armes. Ils échouent dans un marais et pataugent trois heures avant de toucher la terre ferme. Le groupe se perd et ne dispose pas de provisions. Le 2 et 3 décembre ils traversent des champs de canne à sucre et se dirigent vers la Sierra Maestra.

A La Havane des bruits circulent que Fidel a été attaqué et tué.

Dans l'après-midi du 5 décembre, trahis par un guide, les rebelles sont attaqués par l'aviation et des troupes terrestres à la lisière d'un champ de canne à sucre, près de Alegria de Pio. La confusion règne et Fidel tente, en vain, de rassembler les combattants, mais il est trop tard. Certains se rendent et sont abattus ou faits prisonniers.

Quelques-uns peuvent s'échapper, dispersés en petits groupes, et tentent de poursuivre leur route vers la Sierra. Un groupe de 5 hommes était dirigé par **Guevara** (lui-même blessé), un deuxième groupe de six hommes était sous la direction de Sanchéz Amaya. Fidel était avec Universo Sanchez et Faustino Perez. **Raúl** était avec Efigenio Ameijeiras, Ciro Redondo et René Rodriguez. **Camilo Cienfuegos** errait avec Pancho González et Pablo Hurtado, et un dernier groupe de six hommes survécut avec Calixto Morales.

Quelques-uns se retrouvèrent, d'autres erraient et furent emprisonnés ou assassinés. Grâce à l'aide et au soutien de la population rurale (parmi beaucoup d'autres Guillermo Garcia et Cresencio Pérez), le groupe de Fidel est guidé vers la Sierra. Le 17 décembre Raúl rejoint Fidel avec son groupe, suivi le 19 par Almeida et peu après par Guevara.

De cette façon une quinzaine de combattants sont réunis. Fidel s'adresse à eux et assure qu'ils ont gagné la première phase de cette bataille et qu'à court ou à long terme ils seront victorieux.

L'histoire démontrera qu'une fois de plus Fidel avait raison et que ce groupe de combattants allait grandir jusqu'à devenir une armée rebelle qui chassera Batista et offrira un nouvel avenir à Cuba

Freddy Tack

Oudste broer van Castro: Fidel's gezondheid gaat gestaag vooruit.

Ramon Castro, de oudere broer van leider Fidel Castro vertelde dat zijn ietwat bekendere broer aan de beterhand is. Hun jongere broer Raúl heeft tijdelijk de leiding van het land overgenomen.

"Hij is veel beter" aldus Ramon

over Fidel. "Hij werkt hard en dat heeft natuurlijk z'n prijs." Ramon Castro die in oktober 82 is geworden, was heel zijn leven een landbouwer en een tijd minister, maar die zich ver van de politiek heeft gehouden. Hij had zelfs het interview van zijn broer Raúl in de partijkrant Granma nog niet gelezen.

De oudste Castro-broer die als twee druppels water op de 80-jarige Fidel lijkt, met z'n Romeinse profiel en z'n witte baard, gaf een interview op de lucht-haven, waar hij wachtte op John Parke Wright IV, een veeboer uit Florida. De bijzonderheden van Castro's ziekte en de aard van de operatie die hij onderging worden als een staatsgeheim behandeld. De leider stelde z'n harde werk en reisagenda verantwoordelijk voor de aan-houdende darmbloeding, die uiteindelijk een dringende ingreep vereiste. Op recente foto's en een video was Fidel coherent en goedgehumeurd.

Ramon omhelsde de 56-jarige Wright hartelijk, de Amerikaan gaf de oudere Castro broer een Stetson vilthoed, een geschenk vanwege veeboeren uit Florida, Castro schonk Wright een doos Cubaanse sigaren. "Ik ben hier op bezoek bij mijn beste vriend Ramon. **Op vriendschap is er geen blokkade.**"

Ramon vertelde Wright dat hij samen met vele anderen uitkeek naar diens bezoeken. Hij weet ook dat Wright een regelmatige kerkganger is en zei: "Je moet bidden voor de goede gezondheid van mijn familieleden". "Heel wat mensen hebben gebeden voor je broers gezondheid", antwoordde Wright, die gekant is tegen de Amerikaanse sancties tegen Cuba en als tussenpersoon fungeerde om vee te verkopen aan Cuba onder een in 2000 gestemde Amerikaanse wet die voor een achterpoortje in het embargo had gezorgd en dergelijke transacties toelaat als er cash betaald wordt.

Wright's voorouders verscheepten reeds in de jaren 1850 vee naar het eiland, omdat in Florida gekweekte dieren beter bestand waren tegen het gelijkaardige klimaat in Cuba. Aan die handel werd een stop gezet door het VS-embargo.

Tijdens zijn 10-daagse reis heeft Wright vertegenwoordigers ontmoet van Cuba's agentschap voor voedselimport, om mogelijke handelstransacties te bespreken, alsook de transportregeling voor de verkoop van landbouwproducten.

Hij hoopt ook veel tijd te kunnen doorbrengen met Ramon, vee te inspecteren en samen paard te rijden. Wright maakt zich geen zorgen over Cuba's toekomst. En hij blijft hopen dat de handels-betrekkingen tussen Amerika en Cuba nog tijdens zijn leven volledig zullen hernomen worden. "Cuba is in goede handen" aldus Wright. "Cuba wordt geregeerd door de Cubanen".

(Tinne en Pablo)

De voetafdruk van Cuba

Dat de aarde kreunt onder het gewicht van de mens is al een tijdje duidelijk. Het land dat in vergelijking met zijn ontwikkeling de aarde het minst belast is uiteraard Cuba, anders stond dit artikel hier niet.

De mate waarin de mens de hulpbronnen van de planeet opsoupeert wordt uitgedrukt als de ecologische voetafdruk, in termen van hectaren productieve grond. Voor de Belg was dat in 2003 5,6 hectare, driemaal meer dan wat gebruikt mag worden om binnen de limieten van de biocapaciteit van de planeet te blijven, zijnde 1,8 hectare. De Verenigde Arabische Emiraten zijn met 11,9 hectare het land met de hoogste ecologische voetafdruk, gevolgd door de Verenigde Staten met 9,6. Ter vergelijking: Afrika doet het met een ecologische voetafdruk van 1,1 hectare. Wereldwijd bedraagt de ecologische voetafdruk nu 2,2 hectare. De ecologische voetafdruk van Cuba bedraagt 1,5 hectare.

Wereldwijd verbruikt de mens 25 procent meer dan wat de planeet in een jaar voortbrengt. Of anders gezegd: de aarde had een jaar en drie maanden nodig om voort te brengen wat we in dat jaar (2003) hebben gebruikt. In het vorige rapport, dat op 2001 sloeg, zaten we 20 procent boven de milieugrens van de planeet.

Veelzeggend is de trend die zich sinds juni 1992 heeft voorgedaan, het moment waarop de wereld voor het eerst het principe van "**duurzame ontwikkeling**" aanvaardde: ontwikkelen binnen de ecologische limieten, zodat de planeet er nog is voor de volgende generaties. Sindsdien is de ecologische voetafdruk van de mens met 18 procent toegenomen. Dat is nefast voor de biodiversiteit: sinds de jaren zeventig is het aantal gewervelde soorten met 30 procent verminderd. In Cuba steeg de afdruk slechts met 4% sinds 1975!

Frappant is de vergelijking tussen de ecologische voetafdruk en de "menselijke ontwikkelingsindex" (Human Development Index - HDI) van de Verenigde Naties. Die index brengt de sociaal-economische ontwikkeling van een land in kaart, inclusief het opleidingsniveau en de gezondheidszorg, maar ook het bruto nationaal inkomen. **Slechts één land slaagt erin een hoge score voor menselijke ontwikkeling te verzoenen met een lage ecologische voetafdruk: Cuba.** De HDI van Cuba bedraagt 0,82. Deze van de VS 0,94, die van België 0,95.

Mark Lamotte

Meer info en het hele WWF rapport op http://www.panda.org/news_facts/publications/key_publications/living_planet_report/index.cfm

LIVRES

Ignacio Ramonet, directeur du Monde diplomatique, auteur de **“Biographie à deux voix”**, livre qui reprend la série d’entretiens réalisés avec Fidel Castro, vient de présenter l’édition cubaine.

Marie-Dominique Bertuccioli: Il y a eu une levée de bouclier contre vous lorsque vous êtes venus à la Foire du Livre. Fidel Castro a fait l’éloge de votre ouvrage, vous n’avez pas peur des résultats ?

Ignacio Ramonet: Comme j’ai eu l’expérience de la fois dernière, et parce que j’ai trouvé cela tellement injuste, car il y a eu une espèce de campagne d’hostilité sur des bases assez médiocres, à la limite, c’est l’une des motivations de faire ce livre. Je me suis dit, d’accord, puisque l’on m’a critiqué parce que je n’ai pas eu assez de recul, maintenant, je fais carrément une conversation avec Fidel Castro et je crois que toutes les questions que tout le monde se pose sont présentes. Il va y avoir des critiques, c’est évident, mais je continue à penser que le devoir d’un journaliste, c’est effectivement d’aller à contre courant là où il se trouve. Il est possible qu’à Cuba, le rôle des journalistes soit de critiquer ou de réfléchir à la situation qui est faite, dans le contexte qui est le mien, celui de l’Europe, je considère qu’il y a une véritable censure sur les propos de Fidel Castro et qu’il est une des personnalités qui a le moins souvent la possibilité de s’exprimer dans les médias européens. C’est un livre dont l’objectif est de retracer tout un itinéraire et de répondre à la question qui est Fidel, c’est la question qui est en dessous. Je crois que ceux qui critiquent systématiquement Cuba vont continuer de le faire, ceux qui défendent systématiquement Cuba vont continuer à le faire, le livre s’intéresse plus directement à ceux qui voudraient se faire de bonne foi par eux-mêmes une idée de qui est Fidel, de ce qu’est la Révolution. Dans la présentation du livre, Fidel lui-même a dit que je défends des positions qui ne sont pas celles de la Révolution cubaine, il a averti le lecteur cubain, ils vont se trouver face à une conversation qui n’est pas une conversation de complaisance. Il y a cette dimension dans ce livre, un certain nombre de questions critiques sont présentes.

MDB: Pourquoi insistez-vous tant sur le fait que les jeunes lisent le livre ?

IR: Je suis très lié au mouvement alter mondialisation, je fais partie de ceux qui ont essayé de lancer le Forum Social Mondial, je fais partie de l’idée initiale d’ATTAC, tout ce mouvement qui est très ouvert dans la critique contre la globalisation est, en même temps, très critique contre Cuba sur le principe parce qu’il y a une pression médiatique très forte. Le réflexe immédiat de beaucoup de jeunes qui sont proches de ce qui se passe en Amérique Latine, du mouvement social brésilien, de la révolution bolivarienne au Venezuela, des indigénistes en Bolivie., Quand on parle de Cuba, ce n’est pas la même chose, c’est tout de suite une dictature, la répression, ce sont les images qui sont véhiculées. Il me semblait qu’il y avait là une injustice à l’égard de Cuba. D’ailleurs, il y a une certaine contradiction à admirer la révolution bolivarienne et à ne pas voir que pour Chavez, Castro est une référence permanente pour Evo Morales, c’est la même chose, même pour Lula qui n’a jamais pris de distances officielles à l’égard de Cuba, au contraire qui s’y est référé.

Donc mon intention était de traverser ce que j’appelle la muraille de la haine. Il est possible qu’il y ait des critiques à faire à Cuba, mais ces critiques aussi systématiques aussi négatives m’ont toujours paru excessives, en tout cas, non rationnelles ou irrationnelles.

Je crois que c’est important pour que des nouvelles générations transmettent le relais, pour qu’elles puissent réfléchir sur cet itinéraire, qu’elles aient la connaissance rafraîchie avec le regard d’aujourd’hui sur la Révolution. On ne peut pas comprendre ce qui

se passe en ce moment en Amérique Latine, alors que pour la première fois dans l’histoire des deux siècles de l’A-L, il y a eu le mouvement social, la montée de la gauche, le mouvement critique qu’il y a en ce moment. C’est inédit, on ne peut pas le comprendre si on ne fait pas la connexion avec ce qu’est la Révolution cubaine, ce qu’a représenté la Révolution, le désir de libération de Cuba.

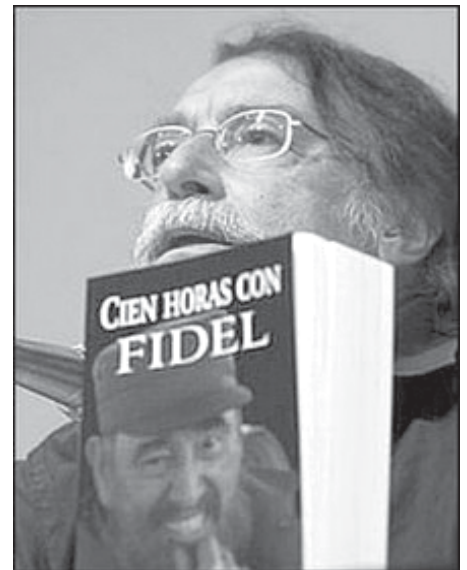
Bien sûr, Cuba a son histoire, la Révolution s’est produite à une époque précise, la guerre froide, ce n’est pas le cas aujourd’hui, tant mieux, c’est nécessaire pour quelqu’un qui veut comprendre ce qui se passe en A-L qui est le continent qui bouge le plus dans le sens de la critique de la globalisation. Je pense que c’est important de réanalyser ce qu’a été la Révolution cubaine avec ses ombres et ses lumières.

MDB: Vous le conseillez aussi aux jeunes Cubains...

IR: Je leur conseille pour plusieurs raisons, d’abord parce que je ne suis pas sûr qu’ils aient, en particulier la génération qui est née dans les années qui ont précédé la chute de l’Union Soviétique, je ne suis pas sûr qu’ils connaissent bien Fidel, il n’y a pas eu de livre récent sur lui. Je ne suis pas sûr non plus qu’ils aient les éléments pour réfléchir aux grandes critiques qui sont faites à Cuba, à la Révolution cubaine ou à Fidel lui-même parce que peut-être, ils les ignorent, ou parce qu’ils pensent que ce sont des choses taboues. Je crois qu’ils vont découvrir que ces questions sont abordées là et donc se faire une idée sur ce débat.

MDB: Que représente ce livre pour le grand journaliste qu’est Ignacio Ramonet ?

IR: Pour les journalistes qui s’intéressent à la politique internationale, interviewer Fidel est effectivement un objectif, avoir la possibilité de discuter avec quelqu’un qui a été un acteur et un témoin de 55 ans d’histoire - puisque la Moncada est le début de la vie publique de Fidel - avoir la possibilité d’échanger avec

lui sur la manière dont s’est passée la crise d’Octobre, ses relations avec Kennedy, l’expérience avec Che Guevara ou même l’entrée des tanks du Pacte de Varsovie en Tchécoslovaquie, en 1968, ses relations avec Brejnev, avec l’Union Soviétique... C’est évidemment un moment extraordinaire pour un journaliste, il a la possibilité de discuter avec un des acteurs de l’histoire, cela a un intérêt intellectuel. L’intérêt professionnel, c’est d’essayer de transmettre cette parole, ces propos de manière à ce que d’autres puissent vivre ce moment intellectuel.

Je crois que, effectivement, on n’a pas l’occasion d’interviewer tous les jours quelqu’un comme Fidel même à l’échelle latino-américaine. Il n’y a aujourd’hui dans la vie politique internationale et dans la vie active internationale, plus personne qui ait les caractéristiques de Castro. On a pu

interviewer De Gaulle, Kennedy ou Nixon, il reste Kissinger qui a écrit ses mémoires longuement, mais Fidel n'a pas écrit ses mémoires, c'est cela aussi qui justifie le livre.

MDB: L'effet qu'a fait le livre ici vous confirme-t-il ce que vous dites dans l'introduction sur l'après Fidel et sur l'appui dont jouit la Révolution cubaine ?

IR: Ce que je trouve, c'est que cela me paraît courageux que le livre circule tel qu'il est. Certains pouvaient imaginer qu'à Cuba, pour un public interne, il ne fallait pas les aborder. Cela prouve que c'est différent.

Je crois aussi qu'il y a tout un chapitre qui est long et qui est "après Fidel, quoi ?" dans lequel Fidel lui-même réfléchit sur ce qui va se passer, ce qui s'est passé ailleurs. J'utilise l'expérience historique pour dire : "Regardez ce qui s'est passé en Union Soviétique, en Yougoslavie ou même le socialisme chinois, il n'en reste plus rien. Que deviennent ces socialismes quand les fondateurs disparaissent ? On parle même de dirigeants socialistes qui ont fait des génocides comme Pol Pot. C'est tout à fait intéressant d'accompagner sa réflexion là-dessus. Il est évident qu'il y a réfléchi aussi et il apporte des réponses qui, à mon avis, sont assez originales."

Fidel Castro, Cuba et les Etats-Unis

Editions 'Le temps des cerises' ISBN2-84109-636.

Salim LAMRANI parle avec **R Alcaron de Quesada** : "Je vais vous faire une confidence. Il y a une liberté dont ne bénéficient pas les cubains, et c'est d'ailleurs la raison pour laquelle certains émigrent vers d'autres lieux, et d'autres, quelques centaines, intègrent le "commerce" de la dissidence: il s'agit de la liberté d'acheter, de la liberté de consommer. C'est malheureusement quelque chose que ne pouvons pas offrir à notre peuple car nos ressources naturelles sont limitées. Quant au reste, je crois que le peuple cubain est l'un des plus libres, des plus instruits de notre monde. Maintenant, il est vrai que nous avons atteint un niveau d'éducation, un développement de la culture similaire à celui des pays développés. Cependant, nous n'avons pas les moyens d'avoir le niveau de consommation des pays européens ou des Etats-Unis. C'est l'un des défis auxquels nous faisons face, et qui concerne surtout notre jeunesse. Notre peuple est exigeant d'un point de vue matériel, car il est éduqué. Vous ne rencontrez pas ce genre de problème dans les autres pays d'Amérique latine frappés par l'analphabétisme. Il n'y a pas ce genre de revendication. Devons-nous pour autant maintenir les peuples dans l'ignorance? Je ne crois pas."

Préface d'Ignacio Ramonet : Cuba est un sujet extrêmement médiatique et polémique. Il s'agit sans doute de la nation d'Amérique latine qui revient le plus souvent dans la presse occidentale. En effet, il existe un nombre incalculable d'articles et d'émissions de radio et de télévision sur la plus grande île des Caraïbes. La récente maladie du président Fidel Castro en est l'illustration la plus édifiante. Cependant, il se dégage une espèce d'unanimité pour décrire Cuba comme la "dernière dictature du continent américain", comme l'antichambre de l'enfer - tout en passant sous silence près d'un demi-siècle d'agressions étasuniennes de toutes sortes dont elle a été victime -, sans pour autant permettre à ceux qui ne partagent pas cet avis de s'exprimer sur le sujet.

En effet, la pensée et les idées des dirigeants cubains sont parfaitement méconnues du grand public pour la simple raison que ces derniers se voient interdire tout espace d'expression au sein des médias occidentaux. Jamais la presse n'aura autant parlé d'un pays et aussi peu donné la parole à ses dirigeants. De la même manière, les nombreux intellectuels et personnalités publiques favorables au processus révolutionnaire cubain, dont

pas moins de huit prix Nobel, sont constamment censurés par les médias. Pour quelles raisons? C'est pour pallier ce paradoxe et y mettre un terme qu'est né ce livre. R. Alarcón, président de l'Assemblée nationale cubaine depuis 1992 et membre du Bureau politique du Parti communiste cubain, a accepté d'entreprendre une série de conversations sans complaisance sur plusieurs sujets épineux.

Né en 1938, Alarcón s'est engagé dès son plus jeune âge dans la lutte contre la dictature de Batista. Il s'est engagé dans les filières étudiantes du Mouvement du 26 juillet mené par Fidel et a dû recourir à la clandestinité pour échapper aux griffes de la tyrannie. Après la victoire des révolutionnaires barbus en 1959, il a été président de la Fédération étudiante universitaire (FEU) avant d'entrer au sein du gouvernement révolutionnaire. Il a été directeur du département Amérique au Ministère des Affaires étrangères en 1962. Mais c'est surtout grâce son séjour à NY en tant qu'ambassadeur permanent auprès des Nations Unies, de 1966 à 1978, qu'il est devenu l'un des meilleurs spécialistes cubains des Etats-Unis. Il a également été ministre des Affaires étrangères en 1992. Ce fin diplomate et descendant d'Andalous est actuellement le dirigeant politique cubain le plus important après le président Fidel Castro et le vice-président Raúl Castro. Grand ami de Fidel Castro, il en est également l'un des plus proches collaborateurs. Il est devenu, au fil du temps, le porte-parole du gouvernement de La Havane. Mais sa véritable profession est celle de professeur de philosophie à l'Université de La Havane où un poste lui est toujours réservé. Doté d'une culture exceptionnelle, Alarcón est toujours prêt à démontrer par un raisonnement judicieux et implacable le manque de fondement d'une allégation ou d'une idée reçue véhiculée par les médias au sujet de son pays, et répandue en Occident. Alarcón excelle dans l'art de convaincre, quel que soit le sujet évoqué. L'art de la persuasion est la principale qualité de cet intellectuel, toujours prompt à approfondir une question. Sa réflexion est toujours accompagnée d'une argumentation solide et d'une base factuelle très précise. Il ne laisse rien au hasard. Il répond de manière pointue et détaillée à toutes les questions qui lui sont présentées et n'en élude aucune. Bref, le président de l'Assemblée nationale cubaine adore le débat.

Très peu de dirigeants politiques mondiaux accepteraient de converser ouvertement sur les problèmes sensibles qui touchent leur pays. Très peu se prêteraient au dialogue, qui prend parfois des allures d'interrogatoire, qui a été mené avec Ricardo Alarcón. Le Président de l'Assemblée nationale cubaine n'a évité aucun thème et s'est plié avec une patience admirable à cette longue épreuve sur des sujets variés et complexes tels que les relations avec les Etats-Unis, la Floride, la guerre contre le terrorisme, les sanctions économiques, la peine de mort, les droits de l'homme, les acquis sociaux et les élections à Cuba ainsi que la démocratie. Ce long entretien a pour objectif de faire connaître le point de vue des dirigeants cubains sur des sujets trop souvent traités de manière partielle et partielle par les médias pour des raisons idéologiques et politiques. D'ailleurs, la presse occidentale présente une image de la réalité cubaine que ne partage pas le reste du monde.

En effet, pourquoi Cuba et son Président souffrent-ils d'une image si désastreuse dans la presse occidentale, alors que cette petite nation des Caraïbes et son plus célèbre citoyen jouissent d'un prestige et d'une popularité hors normes en Amérique latine, en Afrique ou en Asie? Le long entretien qui suit répond en partie à cette question. Ces conversations sont une contribution à l'histoire cubaine, une histoire racontée, pour une fois, par les victimes d'un conflit inégal marqué par l'acharnement de la première puissance du monde à désintégrer une petite nation sous-développée qui refuse de courber l'échine.

CUBA : ACCES A INTERNET OU PAS ?

Roberto Perez de Paz est le premier non voyant licencié en ingénierie informatique de l'île. Sa thèse a pour titre: "Un web accessible, une nécessité pour les handicapés". Cette information n'a pas paru dans les médias. Cependant, il s'agit d'une innovation sur l'usage des sites digitaux, qui ouvre une nouvelle dimension dans le pays caribéen. Il propose en effet l'introduction d'un dessein universel, qui pourrait également être utile dans d'autres pays. La thèse parle de la possibilité d'amplifier l'utilisation de nouvelles technologies informatiques pour non voyants ou mal voyants par le biais de la rupture des barrières cybernétiques, comme l'usage indiscriminé de tableaux ou l'absence de description d'actions utiles sur les pages digitales. Les formats existants sont en effet totalement inaccessibles pour les non voyants.

Un autre manquement est mis à nu par les enquêtes. Les associations cubaines des moins valides physico-moteurs et des mal entendants ne possèdent pas de pages digitales parce que les techniques utilisables par les personnes à limitations physiques sont le lecteur d'écran (basé sur le son) et l'agrandisseur d'écran. Une telle information est importante pour le monde entier parce qu'elle peut stimuler de nouvelles voies en mesure de résoudre les problèmes des personnes handicapées.

Sa diffusion n'intéressait évidemment pas les Etats-Unis, qui préfèrent lancer des campagnes d'un tout autre type. Comme par exemple la campagne qui montre un gouvernement cubain rigide et censeur pour qui voudrait accéder à Internet ou encore une campagne qui dit que l'usage d'Internet sur l'île est trop utilisé. Contradiction? Pas pour autant: la stratégie est liée comme toujours aux objectifs de Washington, qui fait tout pour écraser la liberté et le développement cubain depuis l'avènement de la révolution.

Nous allons brièvement analyser ces deux thèses et parler d'autre chose: comment fonctionne l'informatique à Cuba dix ans après l'introduction d'Internet?

Pas d'accès au réseau

Première thèse ou l'impossibilité d'accès à la toile. Le paladin héroïque de cette bataille est Guillermo Farinas, un «dissident» dont on prétend qu'il est en grève de la faim et de la soif depuis 4 mois parce que l'accès à Internet lui aurait été refusé. Sans entrer dans les détails, le fait que son nom sur google remporte plus de 300.000 sites, donne à réfléchir. Il est pour le moins étrange que la protestation d'une personne n'ayant pas accès aux moyens d'information soit aussi diffusée sur internet.

Il semble être l'homme des miracles: il parvient à faire circuler l'information, il est en grève de la faim et de la soif depuis des mois (n'importe quel médecin démontrerait que c'est impossible). Et pour comble, la nouvelle de son sacrifice diffusée sur les réseaux anti-cubains de Miami a été copiée telle quelle par les médias italiens sans approfondir le contenu. Elle a tout simplement été traduite. Si au Darfour quelqu'un faisait la grève de la faim et de la soif pour exiger du gouvernement soudanais l'accès à Internet dans le camp de réfugiés, il est clair que cela n'engendrerait pas une telle mobilisation. N'est-ce pas étrange? A Cuba seulement 3, 5 % de la population a accès à Internet. D'après Morgan Stanley (Etats-Unis) en Afrique seulement 1,5 % est utilisateur d'Internet, en Amérique

latine le chiffre descend à 0.6% . Mexique: 4,6 %; Salvador: 0,7 %; Nicaragua: 0.04 %; Honduras: 0,003% tandis qu'en Inde: 1,6 %; Indonésie 1,8 % et en Russie 4,2 %. Toutes ces données ne provoquent aucun scandale, aucune protestation.

Trop d'usage d'Internet à Cuba.

Le modèle cubain de développement dans le secteur des nouvelles technologies de l'informatique et des communications qui privilégie l'usage social plutôt que l'accès individuel à Internet préoccupent manifestement les EU. Le 10 juin le quotidien El Nuevo Herald de Miami a publié un article de Manuel Cereijo titré "Cuba menace cybernétique". L'auteur y analyse cette théorie à partir d'informations partiellement rendues publique par la CIA.

D'après le rapport de la CIA et l'article de Cereijo, Cuba dispose d'une base électronique de télécommunications à Bejucal. Il s'agit de l'Université des Sciences Informatiques (UCI) où étudient près de 10 milles étudiants, certains d'entre eux venant d'autres pays. N'importe qui peut la visiter sans aucune restriction. Le Nuevo Herald a également parlé d'un complexe dédié à la guerre électronique, situé à la calle paseo entre la calle 11 et la calle 13, dans le quartier Vedado de la capitale, en soulignant que outre les habitations privées, se trouvait aussi le Secrétariat National des Femmes cubaines, où sont installés pas moins de 6 ordinateurs.

Les affirmations du journal de Miami sur un complexe électronique à Cojimar, près de La Havane, ont été ridiculisées par un article du Granma faisant référence à plusieurs ordinateurs dans une école élémentaire. La CIA, toujours d'accord avec le Nuevo Herald, a aussi identifié un centre de haute technologie à Wajay, un quartier périphérique de la capitale. L'arsenal technologique consiste en télévisions de couleurs, radios-cassette et quelques ordinateurs dans certaines maisons et à l'école.

Alors, pourquoi cette attaque? Fait est qu'il n'existe pas de contradiction entre les 2 thèses. Parmi les plans de Rumsfeld il y a le plan d'attaque sur Internet, avec la création du Global Internet Freedom Task Force (giftf), sous les ordres directs de Condoleeza Rice. Un communiqué relatif à la réunion du 3 avril 2006 à laquelle ont participé des 'hauts' fonctionnaires du gouvernement dit clairement: «Nous nous sommes concentrés spécifiquement sur le défi de la liberté d'Internet en Iran, à Cuba et en Chine».

Voilà que le cercle se referme et on comprend donc la bataille sur les 2 fronts.

Comment fonctionne Internet à Cuba?

Les limitations dues au blocus ont à voir avec la toile des toiles. La maison blanche manipule délibérément le thème de l'Internet. C'est ainsi qu'elle dépeint comme une agression à la liberté individuelle, les régulations en vigueur sur l'île concernant l'accès à la toile. Elle ne prend nullement en compte la capacité technique limitée. Nous en parlerons un peu plus loin. Depuis le mois d'octobre 1996, moment où finalement même Cuba a eu accès au réseau, Washington a créé beaucoup d'obstacles.

Parmi les plus frappants, il y a tous ceux relatifs aux supports techniques pour garantir la liberté des flux des données parce que l'abondante législation des EU

sur le blocus ne permet pas le raccordement de Cuba au câble de fibre optique (géré par eux). C'est sur ce dernier que voyage la presque totalité d'Internet. Ce câble contourne toute l'île mais ne peut y accoster, ce qui compromet sérieusement l'accès à la toile. L'unique option est le raccordement satellitaire, qui est plus lent, de moindre qualité et de capacité, et qui est beaucoup plus cher.

La bibliothécaire Etats Unienne, Dana Lubow, écrit: "Un forum on line, appelé Cuba et la société informatique (http://embacu.cubaminrex.cu/foro_soscubaminrex/) soutenu par le ministère cubain de la Technologie de l'Information et de la Communication tenu le 11 novembre 2005, avec plus de 200 participants du monde entier, a cherché à corriger toutes les distorsions qui circulent dans le monde sur la réalité informatique et de l'accès à Internet. Le ministre Igacio Gonzalez Planas a participé et répondu à toutes les questions et fourni des informations. Il a été noté qu'il y a plus de connexions, donc usagers, sur l'île de Manhattan que dans tout le continent africain. Seulement 100 ans après l'invention du téléphone, plus de 50 % de la population n'a pas accès au téléphone.. La "fracture digitale" est vue comme un reflet de l'injuste ordre économique mondial. Ceci n'est pas le cas à Cuba. Malgré ses difficultés économiques, l'emploi des technologies et des communications et de l'information tend à une société basée sur la connaissance et de plein droit pour sa population entière en terme d'égalité, et le modèle de développement du pays consiste à donner la priorité à l'information des services sociaux, spécialement dans les secteurs éducatifs et de la santé, de façon que les bienfaits d'Internet puissent atteindre un maximum de secteurs populaires.

On pourrait se demander pourquoi l'accès est limité, vu que dans beaucoup de pays en voie de développement le développement des cybercafés les rendent amplement disponibles et toujours plus nombreux. Les raisons sont dues encore au blocus. Les ordinateurs sont difficile à acquérir et le gouvernement des EU interdit aux autres pays de vendre des marchandises et même de décharger des marchandises dans les ports cubains. Ainsi chaque équipement disponible coûte minimum 30 % plus cher. De plus, plusieurs des rapides et simultanées connexions desquels dépendent beaucoup de cybercafés n'existent

pas à Cuba. Beaucoup de lignes téléphoniques sont vieilles et connectées sous le détroit de Floride. A défaut du manque de connexions idéales, il existe une infrastructure technologique dans toutes les communes permettant l'accès à Internet par téléphone et avec des lignes réservées et une infrastructure à fibre optique reliée entre tous les clubs d'informatique. En outre, un effort est fourni pour que le nombre parcimonieux d'accès à Internet soit équitablement réparti.

Pour les Cubains les ordinateurs ont une fonction sociale. Il existe une priorité liée à l'usage et à échelle collective et massive, comme les écoles élémentaires et secondaires. Là il y a un ordinateur par groupe de 20 élèves. Dans les universités, les centres de santé et éducatifs et beaucoup d'autres institutions sociales les mêmes priorités sont de mise. Même les enfants des maternelles ont accès à l'ordinateur avec des logiciels éducatifs. Il y a 14 provinces et 169 municipalités dans le pays qui sont connectés au câbles optiques. Des clubs de jeunes surfers se trouvent dans chaque municipalité ou la population a accès gratuitement à des ordinateurs Pentium 4 connectés à Internet.

On estime que 31 % de la population cubaine, 2,5 millions d'étudiants, plus de 200.000 personnes qui étudient dans des clubs et 800.000 travailleurs ont accès à un ordinateur. C'est l'équivalent de **plus de 3,5 millions de personnes qui emploient un computer,** presque un tiers de la population. En outre, certains bureaux postaux offrent à leur tour l'accès à Internet. Il y a 600 clubs informatiques et électro-niques de la jeunesse dans tout le pays. Il y a des endroits où tous, à tout âge, ont non seulement accès à un ordinateur et à Internet, mais peuvent recevoir de cours de brève durée pour en apprendre l'usage. Déjà plus de 1 million ont profité de ces cours. Il existe un network médical de plus de 35.000 usagés. De plus en plus de réseaux d'ordinateurs font partie des institutions d'éducation supérieure. Il s'agit aussi bien des classes que l'étude individuelle. L'emploi des ordinateurs dans l'instruction et l'emploi de média audiovisuels sont utilisés à large échelle pour les enfants des maternelles et ensuite, sans distinction entre les villes et la campagne. Les rares écoles non reliées au réseau électrique, même celles qui comptent peu d'élèves, ont des ordinateurs alimentés par l'énergie solaire. Des dizaines d'instituts technologiques dans toutes les provinces fonctionnent également et comptent un impressionnant chiffre de 40.000 inscrits.

Il s'agit d'un capital humain en formation sur lequel s'appuieront les objectifs déjà cités. Cuba s'auto-gouverne tout en utilisant un modèle politique et social qui défend une prémisses essentielles: un universel et libre accès aux services sociaux de base. Donner priorité à l'assistance sanitaire et à l'instruction dans le domaine des technologies informatiques est vu comme faisant partie du service social de base. Dana Lubow estime que ce qui est le plus surprenant c'est tout ce qui a été réalisé malgré le blocus qui a coûté plus de 82 milliards de dollars depuis 1959. Quel type de service social, quelle quantité d'ordinateurs et QUELLE qualité de connexion aurait-on pu obtenir avec tout cet argent? Pensons-y !

Fulvio Casi - magazine Moncada, Italia (*trad. Luigi, Jacquie, Stéphane*)

CUBA IN DE MEDIA

Fidel is ziek: nieuws en commentaar

De media berichtten recent, naar aanleiding van de ziekte van Fidel, herhaaldelijk over Cuba. Het geschetste beeld is vaak nogal eenzijdig. Fidel is een dictator en Cuba een dictatuur; het Cubaanse volk leeft in onderdrukking; de welvaart van de Cubanen is gering en de armoede groot; het systeem heeft niet de steun van de bevolking; en tenslotte: met Fidel verdwijnt ook het systeem.

Opmerkelijk is ook de opdringerige bereidheid van de VS om, na de dood van Fidel en de veronderstelde ineenstorting van het Cubaans systeem, Cuba "te helpen" bij de realisatie van de democratisering.

"Cuba is een dictatuur met Fidel als dictator"

De media spreken over Fidel, de Cubaanse dictator, en niet over de President van Cuba. Hij is reeds 47 jaar aan de macht. Maar deze macht steunt sinds jaren op democratische verkiezingen en is dus geen alleenheerschappij. (zie meer in artikel: Cuba na Fidel? in dit nummer).

In Cuba is maar één politieke partij, de communistische (PCC). Die heeft een andere rol dan de partijen in ons land. Ze dient geen lijsten in voor de verkiezingen. Om kandidaat of verkozen te zijn moet men zelfs helemaal geen lid zijn van de PCC, wat het geval is voor 30% van de parlementairen.

In 2005 was Raúl Suárez, parlementair, dominee en vormingswerker op bezoek in ons land. Hij zegt over Fidel het volgende:

Er zijn verschillende manieren om naar Fidel te kijken. Voor de VS en Europa is Fidel de duivel, de dictator. In Latijns-Amerika heeft men een totaal ander beeld. De Caraïben en Latijns-Amerika zien Fidel als een teken van weerstand tegen de VS, als een promotor van veranderingen. Hij heeft sociale problemen opgelost die het kapitalisme niet kon oplossen en waarvoor in de andere Latijns-Amerikaanse landen nog steeds geen oplossing is. Hij heeft gezorgd voor de verworvenheden op vlak van onderwijs, gezondheidszorg, toegang tot cultuur en sport. Als Cuba mislukt was, zouden Lula, Chávez, Kirchner en Evo Morales er ook niet gekomen zijn. Het wegvallen van Fidel zal men sterk voelen in de Caraïben en Latijns-Amerika.

Het beeld van Fidel in de VS en Europa, is niet het beeld dat men in Cuba van hem heeft.

De VS kenden sedert 1959 negen opeenvolgende regeringen en Fidel regeert nog altijd. Indien er in Cuba rond zijn figuur niet een grote consensus was, zou hij niet zolang regeren. Cuba kent immers geen militair bewind, maar een parlementair regime met uitgesproken sociale keuzes en democratische controle.

De tijdelijke overdracht van de macht, wegens ziekte van de president, in handen van de vice-president is in Cuba, zoals in vrijwel alle republieken ter wereld, vastgelegd in de grondwet.

"De bevolking leeft in onderdrukking en is slachtoffer van de schending van de mensenrechten"

De Cubanen kunnen niet kijken naar de buitenlandse tv-zenders, een aansluiting op het internet is er niet vanzelfsprekend, er is geen persvrijheid zoals wij die hier kennen, er zitten mensen gevangen die niet akkoord gaan met het systeem.

Om deze feiten te beoordelen is het goed om weten dat Cuba in staat van oorlog leeft met de VS. Deze oorlog uit zich in drie vormen: een economische blokkade, beïnvloeding van de ideeën, terrorisme.

De economische blokkade wurgt de Cubaanse economie reeds 46 jaren.

Deze blokkade werd door de VS uitgebreid naar derde landen. De wetgever in de VS geeft Amerika het recht om ondernemingen uit andere landen die handel drijven met Cuba te bestraffen. In de jaren zestig en zeventig kon Cuba terugvallen op de handel met de landen van het Sovjetblok. Sinds de val van de muur heeft de VS haar blokkade nog verscherpt. Dit veroorzaakt continu enorme verliezen voor Cuba.

Een oorlog op vlak van ideeën.

In Miami, leven vele Cubanen. Zij hebben een grote invloed op de regering Bush. Cuba wordt 24 uren op 24, 2.200 uren per week, bestookt met radiuitzendingen, verspreid over 24 frequenties, met boodschappen die als doel hebben de Cubaanse samenleving te ontwrichten en het Cubaans samenlevingsmodel omver te werpen. Deze antisocialistische propaganda-uitzendingen worden ongehinderd beluisterd via de radio in Cuba; men is er dus zeker niet afgesloten van (des)informatie van buitenaf.

Op de gevel van de Amerikaanse zaakgelastigde in Havana wordt continu, met lichtreclame, anti-Cubaanse propaganda geprojecteerd. In welk ander land zou dat getolereerd worden?

Een oorlog in de vorm van terrorisme.

Sinds de machtsovername in 1959 zijn er al meer dan 3000 slachtoffers bij gevallen. Deze aanslagen gebeuren vanuit de VS met actieve steun van de CIA en met medeweten van de regering van de VS.

Het hoeft bijgevolg geen uitleg waarom de Cubanen zeer wantrouwig staan tegen het aanbod van de VS om Cuba "te helpen" bij de democratisering en waarom ze zich grondig voorbereiden op zulke "hulpacties".

De beperkingen hebben niet tot gevolg dat de Cubanen niet kunnen zeggen wat ze denken. De media doen ons geloven dat al wie niet akkoord gaat met het systeem gevangen zit. Volgens de officiële woordvoerders zijn zogenaamde politieke gevangenen veroordeeld omwille van "subversieve" contacten of samenwerking als huurlingen met de vijand, de VS. Ze zijn bovendien allen veroordeeld tijdens een openbaar proces.

Het is niet zo dat alle politieke dissidenten die dit openlijk uiten, worden opgesloten in de gevangenis. De beweging van de sociaal-democraten is daar een voorbeeld van. De aanhangers van deze beweging lopen vrij rond, houden publieke samenkomsten en hebben contacten met buitenlanders.

In de publicaties van de katholieke kerk lees je overigens de meest fundamentele kritiek op het systeem en toch zijn deze publicaties niet verboden.

“De welvaart van de bevolking is gering en de armoede groot”

In vergelijking met de andere derdewereldlanden is de armoede in Cuba gering. Niemand leeft onder de absolute armoedegrens van 1 dollar. Gemeten met een ruimere maatstaf, leeft 4,8% van de Cubanen in armoede. Met dit cijfer scoort Cuba veel beter dan de meeste derdewereldlanden. Vandaag wordt er veel gesproken over de millenniumdoelstellingen: de armoede halveren. Hiervoor hanteren de Verenigde Naties een aantal maatstaven op vlak van onderwijs, gezondheidszorg. Volgens deze maatstaven presteert Cuba op een niveau dat niet moet onderdoen voor een land als België.

Deze resultaten bereikt Cuba door een consequente politiek van herverdeling.

Elke Cubaan heeft recht op een basisrantsoen. Deze producten kan hij of zij bekomen tegen heel lage prijzen. Een prijzenpolitiek maakt de elementaire producten, betaalbaar in peso's, goedkoop en de luxeproducten duur. Deze luxeproducten zijn enkel te koop in winkels waar men moet betalen met CUC, een soort Cubaanse dollar. Dit vormt zeker een probleem voor Cubanen, die niet over CUC's beschikken en zich toch goede zeep, jeans en goede schoenen willen aanschaffen, maar toch zijn de “armere” Cubanen er op economisch vlak veel beter aan toe dan hun lotgenoten in de meeste andere landen van Latijns-Amerika.

Er is over het hele land een netwerk uitgebouwd van sociale voorzieningen op vlak van onderwijs, gezondheidszorg en huisvesting. Deze voorzieningen zijn gratis of goedkoop en daardoor toegankelijk voor elke Cubaan.

De werkloosheid is gering. In tegenstelling tot de andere landen van Latijns-Amerika heeft Cuba een kleine inkomensongelijkheid.

Niettegenstaande dit alles is het leven voor de gemiddelde Cubaan zeker nog niet de hemel op aarde.

“Het regime heeft niet meer de steun van de bevolking”

De grote meerderheid van de bevolking steunt Fidel. De meeste Cubanen zitten te wachten op het moment dat hij weer op TV zal komen, en niet op het nieuws van zijn overlijden.

De westerse media houden hiermee echter geen rekening, wel integendeel. Met de mening van de Cubanen wordt geen rekening gehouden, behalve met de mening van die in Miami en van andere tegenstanders.

Deze volkssteun voor Fidel kwam duidelijk tot uiting in een gezamenlijke oproep van de drie grote religies -de protestantse, de katholieke en de Cubaanse religies van Afrikaanse oorsprong- om te bidden voor zijn genezing. Dit gezamenlijk optreden is niet vanzelfsprekend.

Op 6 augustus publiceerden de katholieke bisschoppen van Cuba onderstaande brief. Deze brief werd voorgelezen in alle kerken

“Beminde zusters en broeders, de delicate toestand van de gezondheid waarin de President Fidel Castro verkeert, is een speciaal en betekenisvol moment voor ons volk. De katholieke kerk, als deel van dit volk, deelt in deze bezorgdheid en de smeekbeden van al de gelovigen.

De bisschoppen van Cuba vragen aan al onze gemeenschappen dat zij zouden bidden dat God de President zou bijstaan in zijn ziekte en degenen die voorlopig verantwoordelijk zijn voor de regering, zou verlichten.

Aan Onze Lieve Vrouw van Cobre, de patrones van Cuba vertrouwen we toe, alles wat ons bezig houdt in dit uur van de geschiedenis van ons Vaderland met een diep verlangen naar vredevol en broederlijk samenleven tussen alle Cubanen, dat niet verstoord mag worden door welke situatie ook, extern of intern”.

Bij het begin van de mis in de kathedraal van Havana las ook kardinaal Ortega deze brief voor. Gedurende de liturgie herhaalde de kardinaal deze uitnodiging van de bisschoppen en spoorde de gelovigen aan om te bidden “voor het vaderland en voor de toekomst” en opdat “alle hindernissen op de weg van de eendracht zouden verdwijnen”. Na de viering beantwoordde de kardinaal enkele vragen. Een journalist vroeg hem welke de houding van de katholieke kerk zou zijn ten overstaan van een eventuele buitenlandse interventie. “Nooit zal de kerk in Cuba om het even welke buitenlandse interventie steunen of zelfs maar minimaal aanvaarden!”

“Met de dood van Fidel verdwijnt ook het systeem” (zie: Cuba na Fidel?)

De vraag is wat de internationale gemeenschap zal doen.

De VS lijken hun keuze al gemaakt te hebben: volgens regeringswoordvoerder Sean Mc Cormick zijn ze bereid in te grijpen “indien de Cubaanse bevolking dat vraagt”. President Bush heeft al aangekondigd van de gelegenheid gebruik te willen maken om een “democratische transitie” te bewerkstelligen. Vanuit Miami worden Cubaanse militairen via de radio opgeroepen om een staatsgreep te plegen.

De Europese media en beleidsmakers hameren vandaag op het verder ontmantelen van de Cubaanse staat. Officieel stelt de Europese Unie dat Cuba een “transitie naar de vrije markt moet inzetten”. De vrije markt betekent veelal “de macht van de sterkste” en de eerste doelstelling van een bedrijf is winst maken, niets meer, niets minder. Dat de Cubaanse bevolking daarbij de verworvenheden op het vlak van sociale, economische en culturele mensenrechten kan verliezen, is blijkbaar een detail voor de EU. Het is precies in deze discussie dat Cuba een belangrijke signaalfunctie heeft. Laten we toe dat een land experimenteert met een **andere vorm van democratie**, met een andere vorm van economische ordening? En als dat land dan succes heeft in haar ontwikkelingsdoelstellingen, willen we het dan wurgten, misschien omdat het steeds meer andere landen inspireert?... Zelden of nooit komt het fundamentele probleem aan bod: zijn het niet de VS en de EU die experimenten als het Cubaanse model beschouwen als een smet op de ongebreidelde vrijemarkteconomie die de baan moet vrij maken voor de belangen van multinationals?

John De Decker en Tuur Vanempten (Wereldsolidariteit)
8 september 2006

Het XIXe Congres van de Cubaanse vakbondscentrale

Van 24 tot 27 september 2006 ging in Havana het XIXe Congres van de Centrale van de Arbeiders van Cuba (CTC) door. Er namen 1457 afgevaardigden aan deel en er waren ook meer dan 1700 buitenlandse gasten uit 70 landen (de CTC onderhoudt relaties met 800 syndicale organisaties uit 100 landen), naast vertegenwoordigers in Cuba, van partijen en organisaties uit het buitenland, en van de nationale pers.

Voor het eerst sinds 1959 moest Fidel Castro verstek laten gaan omwille van zijn gezondheidstoestand. Zijn broer Raúl Castro hield op de slotzitting een toespraak, in zijn hoedanigheid van tweede secretaris van het Centraal Comité van de Communistische Partij van Cuba en minister van Defensie.

De bedoeling van het congres was het opmaken van een volledige balans van de in de afgelopen vijf jaar bereikte resultaten, in uitvoering van de besluiten van het vorige congres, de **onopgeloste problemen kritisch te analyseren** en de prioriteiten te bepalen. Er waren negen commissies, die zich bogen over uiteenlopende thema's als de vakbondswerking en de statuten, de economie, opleiding en vorming, cultuur, internationaal werk, de plaats van jongeren en vrouwen, enz.

De voorbereidingen voor het Congres gingen van start aan de basis, waarbij in alle vakbondsorganisaties debatten werden gevoerd over de Oproep die de leiding verspreidde en waarin de doelstellingen en organisatie van het Congres worden uiteengezet.

De vakbond zegt heel goed te beseffen wat de plannen van Bush (teruggave van de eigendommen aan de vroegere bezitters, privatisering van de economie, ...) zouden betekenen voor de verworvenheden van de Cubanen, en daarom beschouwt ze de bescherming van de socialistische arbeidersstaat als haar strategische opdracht. Ze schaart zich ook ten volle achter de "Batalla de las Ideas", projecten die de levensstandaard van het volk (voeding, gezondheid, huisvesting en onderwijs) verhogen, en stimuleert de arbeiders om het beste van zichzelf te geven. Zo gaf ze in de afgelopen tien jaar 800.000 modelarbeiders een of andere onderscheiding of cadeau als blijk van waardering voor hun inzet.

Welke problemen kwamen naar voor in de vele discussies?

Als gevolg van de economische crisis van de jaren negentig vertoonde het sociale weefsel barsten en verscherpten de oude problemen met betrekking tot de identificatie van de werkers als de echte eigenaars van de socialistische staatseigendom. De dagelijkse tekorten, de ongelijkheden door de dollarcirculatie en het koopkrachtverlies waren

enkele elementen die ervoor zorgden dat er een individualistische cultuur van "ieder voor zich" en van het stelen van collectieve eigendommen ontstond. Nu de ergste problemen achter de rug zijn, wil de vakbeweging dat echt aanpakken, want het vormt een ernstige bedreiging voor het voortbestaan van de revolutie. Fidel Castro nam de kwestie al op de korrel in verscheidene toespraken. De vraag is nu hoe de vakbondsleiders daarin meer verantwoordelijkheid kunnen opnemen. Het gaat trouwens niet alleen om diefstallen, maar ook meer algemeen om inefficiëntie, traagheid en **gebrek aan discipline** die uiteindelijk in het nadeel van de werkers zelf spelen.

In 1997 besliste het Ve Congres van de Communistische Partij van Cuba om het nieuwe beheersysteem "perfeccionamiento empresarial" geleidelijk in alle staatsbedrijven in te voeren. Het systeem had zijn deugdelijkheid bewezen in de militaire sector. Van de ongeveer 3.800 bedrijven passen er nu al 800 dat systeem toe, goed voor 20% van het totale aantal. Het gaat hier om bedrijven met een grote impact op de economie. Toch gaat het volgens de vakbonden nog te traag. De invoering van het systeem heeft niet alleen gunstige gevolgen voor de lonen en voor de werkomstandigheden. Een efficiënt en doeltreffend werkend staatsbedrijf is ook goed voor de sociale eigendom in het algemeen en daarmee de macht van de arbeidersklasse in een socialistische maatschappij. "De arbeidersklasse is de ruggengraat van de Revolutie", zei Pedro Ross Leal, de secretaris-generaal van de CTC.

Een ander probleem is dat van de behuizing. Hoewel de revolutie in de afgelopen veertig jaar meer dan 2,5 miljoen woningen bouwde, zorgden de bevolkingsaan groei en de problemen van de afgelopen vijftien jaar ervoor dat er een groot tekort blijft aan woningen en dat vele bestaande huizen

aan herstelling toe zijn. Daarenboven zorgden zes orkanen voor de verwoesting van ongeveer 600.000 woningen, waarvan er meer dan 70.000 totaal verwoest werden.

Het nationale parlement besliste om in 2006 meer dan 100.000 nieuwe woningen te bouwen. Daarvan zijn er 10.000 toegekend aan de productiecentra. Dat betekent dat de arbeidersassemblees en de vakbonden verantwoordelijk zijn voor hun realisatie. De modelarbeiders komen in aanmerking voor de nieuwe huizen: ze krijgen bouwmaterialen tegen een lage prijs en met betaalfaciliteiten, of ze moeten zelf instaan voor de bouw door hun familie en werkmakkers te mobiliseren. De vakbonden gaan ook beroep doen op het vrijwilligerswerk.

Wat ze vooral bekritisieren is de traagheid waarmee de administraties bouwgronden toewijzen of kredieten verstrekken en de bureaucratische rompslomp. De vakbonden wijzen ook op het gebrek aan gekwalificeerde arbeidskrachten, de lage productiviteit en het gebrek aan aandacht voor de werken levensomstandigheden van de arbeiders die voor deze werken worden gemobiliseerd (bv. overnachtingsfaciliteiten).

Ook de **voedselkwaliteit**, het gebruik van menselijke en technische middelen (bv. het invoeren van ploegenarbeid) en de organisatie van de investeringen prijken op het problemenlijstje waarover de vakbonden discussiëren.

Op het vlak van de syndicale werking zelf gaan de voorstellen vooral over de noodzaak om de syndicale structuren te versterken en de banden tussen de tussenkaders en de basis strakker aan te halen.

De vakbonden houden zich niet alleen bezig met de actieven, maar ook met de groeiende groep gepensioneerden. De pensioenleeftijd bedraagt 55 jaar voor de vrouwen en 60 voor de mannen, wat betekent dat je in Cuba met de huidige gemiddelde levensverwachting van 77 jaar nog gemiddeld 15 tot 20 jaar van je pensioenrechten kunt genieten. De vakbonden ijveren ervoor dat de gepensioneerden zich aansluiten bij de vakbond en ingeschakeld blijven in enkele productieve of sociale taken van hun oude werkplaatsen, volgens hun mogelijkheden (bv. als coach voor jongere arbeiders, maar ook als student om alsnog een universitair diploma te behalen). Momenteel zijn maar 215.000 van de meer dan 1,2 miljoen gepensioneerden nog lid van de vakbond. Er is dus nog een groot potentieel.

Behalve voor de ouderen moet de vakbond ook **oog hebben voor de jongeren**, door ervoor te zorgen dat ze goed worden opgevangen in de werkplaatsen, of door een gepaste opleiding te geven. Ook in de vakbond zelf moeten er meer jongeren tot kaders worden opgeleid. Momenteel bestaat 40% van de vakbondsleiding uit mensen van 31 tot 40 jaar.

Ten slotte betekende het congres ook het **afscheid van Pedro Ross**. Na gedurende zeventien jaar de

CTC te hebben geleid, vroeg hij eind januari 2006 om een andere taak te mogen opnemen, en schoof hij Salvador Valdés Mesa naar voor als zijn mogelijke opvolger. Laatstgenoemde bezat al een rijke ervaring in het leiden van de CTC. In 1995 werd hij gevraagd om zijn functie van tweede secretaris in te ruilen voor die van minister van Arbeid en Sociale Zekerheid en nadien, sinds 1999, als eerste secretaris van de partij in de provincie Camagüey. Salvador Valdés Mesa werd door het XIXe congres als nieuwe secretaris-generaal verkozen.

Het XIXe congres publiceerde een slotverklaring met de volgende zeven punten :

1. De strijd opvoeren tegen de genocidaire blokkade die de VS hen al bijna 48 jaar oplegt en van de internationale gemeenschap eisen dat ze de resolutie die Cuba indient bij de Verenigde Naties ondersteunt.
2. De plannen voor agressies en destabilisering van het plan Bush aanklagen en verwerpen en zich op alle mogelijke manieren politiek, ideologisch en militair voorbereiden om alle pogingen om de revolutionaire macht omver te werpen te verijdelen.
3. Meer dan ooit bevestigen dat de werkplaatsen en de straat het terrein vormen van de revolutionairen en dat ze nooit in handen zullen vallen van de landverraders en hun huurlingen in dienst van het imperium.
4. De strijd voortzetten voor de bevrijding van de Vijf helden die ten onrechte in de VS gevangen gehouden worden, en voor de berechting van de echte terroristen, die verantwoordelijk zijn voor vreselijke misdaden tegen het Cubaanse volk en de vrijheid en bescherming genieten van de Verenigde Staten.
5. Hun diepste overtuiging bevestigen dat er alleen maar een overgang zal gebeuren naar méér Revolutie, méér sociale rechtvaardigheid, méér socialisme, en dat ze meer dan ooit aan de kant staan van Fidel en, wanneer hij er niet meer zal zijn, op de eerste rij zullen staan met Raul en zijn kameraden, samen met de Partij, om de revolutie en het socialisme onoverwinnelijk te maken.
6. Hulde brengen aan het volk voor haar discipline, vertrouwen, eenheid, rijpheid, verantwoordelijkheidszin en wijsheid waarvan ze blijk heeft gegeven na de aankondiging van Fidel.
7. De socialistische revolutie in Cuba is onoverwinnelijk!

Verslag/ Erwin Carpentier

Cubaans recept voor een lang leven: veel koffie, sigaren en seks

Dit was de misleidende titel van een artikel in een aantal Vlaamse kranten, dat op dezelfde manier werd gepubliceerd in Franstalige én in buitenlandse kranten.

De intro van het artikel geeft nogmaals hetzelfde verhaal: "De Cubaanse bevolking telt heel wat honderdjarigen en dat is niet toevallig. Het geheim voor een lang leven schuilt immers in een door vele Cubanen beproefd recept : een gestructureerd leven met weinig alcohol, maar veel koffie, sigaren en seks". Wat is er nu in feite aan de hand? In Cuba is de levensverwachting zeer hoog in vergelijking met andere ontwikkelingslanden. Met hun 76 jaar staan ze op hetzelfde niveau als de Europese landen. Deze hoge levensverwachting is vooral het gevolg van het voorkomen van infecties en ondervoeding, de oorzaken van vroegtijdige sterfte in ontwikkelingslanden. Het gratis gezondheidssysteem helpt de Cubanen verder vooruit. Cuba telt momenteel 3.000 honderdjarigen op een totale bevolking van 11,2 miljoen inwoners. Veertien procent van de bevolking is ouder dan 60 jaar.

Nu wil de Cubaanse regering echter de levensverwachting nog verder optrekken tot 80 jaar en voert daarvoor een hele reeks studies uit. Het verhaal over koffie, sigaren en seks komt uit één van deze studies.

Een onderzoeksteam voerde een enquête uit bij 54 van de 100 honderdjarigen in de Cubaanse provincie Villa Clara. De provincie scoort met een levensverwachting van 78 jaar het best in Cuba. Uit het onderzoek blijkt dat de meerderheid van de ondervraagden mentaal nog erg lucide is en relatief zwaar werk blijft verrichten. Bijna alle ondervraagden (95 procent) houden er gezonde voedingsgewoontes op na en eten veel vis, eieren, melk, gevogelte, groenten en knollen, weinig zout en natuurlijke specerijen. Ze leiden een erg gestructureerd leven en geen van hen is verslaafd aan alcohol. Wel drinken ze koffie en roken ze sigaren (geen percentages weergegeven). Allen hebben ze heel wat interesses, onder meer "van seksuele aard", aldus het onderzoek.

Deze uitleg is al heel wat minder tendentiekus en ook logisch: ze hebben gewoon een gezonde levensstijl.

Gevaar!!! Er is dengue in Cuba.

Bij de reisadviezen op de website van de Belgische diplomatie kan je het volgende lezen: "Op dit moment wordt in Cuba een groot aantal besmettingen met dengue-koorts vastgesteld. In de toeristische centra is het risico echter zeer beperkt. Dengue-koorts komt zowel voor in steden als op het platteland. Desalniettemin

wordt aangeraden zich preventief te beschermen tegen deze ziekte, overgedragen door muggen die vooral overdag steken en waartegen tot nog toe geen vaccins bestaan. In geval van hoge koorts en spierpijn doet men er goed aan meteen een arts te raadplegen. De koorts dient desgevallend bestreden te worden met een middel op basis van paracetamol."

Wat is dengue? Is het echt zo gevaarlijk?

Dengue is een virusinfectie die wordt overgedragen door een mug. Er bestaan twee varianten, waarvan één ernstig tot dodelijk. Dengue komt in alle tropische gebieden voor en vooral in Zuidoost-Azië, Midden- en Zuid-Amerika, het Caribische gebied en Afrika. Jaarlijks lopen meer dan twee miljard mensen uit honderd landen kans op besmetting. In Cuba werden de eerste infecties in 1943 vastgesteld. De tijgermug, een kleine zwart-witte mug, brengt het virus over van de ene persoon op de andere. Op plaatsen met stilstaand water broeden de dengue-muggen. De muggen steken vooral overdag. Bedekkende kleding en muggenrepellant (DEET) zijn aangewezen.

Er bestaan twee vormen van de infectie. Dengue koorts is een griepachtige ziekte. Daarbij horen symptomen als hoge koorts, ernstige hoofdpijn, spier- en gewrichtspijnen en rode huiduitslag. Misselijkheid en braken kunnen ook voorkomen. Zoals bij griep, bestaat de behandeling hier vooral uit rust en koortswerende middelen. De andere vorm, dengue hemorragische koorts is veel ernstiger en gaat gepaard met problemen in de stolling. Behalve de al genoemde verschijnselen treden blauwe plekken, bloedneuzen, bloedend tandvlees, rusteloosheid en dorst op. Verder kunnen bloedingen en shock ontstaan, mogelijk met dodelijke afloop. Dengue hemorragische koorts met shock komt vrijwel alleen voor als iemand al eerder dengue heeft gehad.

Een vaccin of behandeling tegen dengue is nog niet beschikbaar. Volwassenen genezen meestal volledig, hoewel de herstelperiode lang duurt. Bij kinderen jonger dan tien jaar is medische behandeling noodzakelijk. Patiënten met dengue hemorragische koorts en shock moeten worden opgenomen op een Intensive Care-afdeling en ondersteunende therapie (bloedplaatjes, transfusies, stollingsfactoren) krijgen. Zij zijn ernstig ziek.

De eerste grote dengue epidemie was in Cuba in 1981. Toen waren er 344.203 gevallen, waarvan 10.312 hemorragische koorts gaven met 158 doden tot gevolg.

Hoe zit het nu?

In augustus brak er een nieuwe, beperkte epidemie uit. Over het aantal doden is weinig geweten. Het aantal zieken is ook moeilijk in te schatten omdat de symptomen van de goedaardige vorm dezelfde zijn als van andere virale syndromen zoals griep.>

< Wat wel zeker is, is dat de overheid er alles aan doet om de mug uit te roeien. Vooral in het regenseizoen komt de mug veel voor. Het is warm, het regent veel en in de plassen kan de mug zich vlot voortplanten. Echter ook bvb in het water van bloempotten, in het water dat blijft staan in auto-banden groeit de mug goed.

Sinds eind augustus is een helikopter bezig met het verspreiden van een biolarvicide boven de grote meren en waters in Cuba. Dit product, in feite een bacterie (bacil) *Thuringiensis israelensis*, gaat in de larven van de mug het spijsverteringsstelsel platleggen, waardoor de larve sterft alvorens mug te worden, en kan ze dus het virus niet meer bestrijden.

Ook gaan gezondheidswerkers alle huizen langs met bestrijdingsmiddelen tegen de mug. Volgens de zogenaamde onafhankelijke journalisten gebruikt de overheid hiervoor zeer zware insecticiden die ook voor de mens zeer schadelijk zijn. Deze journalisten proberen het te laten uitschijnen alsof de Cubaanse overheid hetzelfde doet als de United Fruit Company: sterk vergif spuiten op de bananenplantages en ondertussen de landbouwers mee besproeien. Mij lijkt het echter absurd een mug te willen uitroeien om een ziekte te bestrijden en mensenlevens te redden en ziekte te vermijden, en aan de andere kant de kans op kanker te verhogen. De lage kindersterfte en hoge levensverwachting bewijzen dat de Cubanen niet zo dom zijn. Op de TV en de radio wordt er de inwoners op gewezen wat ze moeten doen om verspreiding van de mug te voorkomen.

Het is interessant om te weten dat ook in de bestrijding van dengue de blokkade een belangrijke rol speelt. In Cuba probeert men namelijk een vaccin tegen dengue te ontwikkelen. Dit 730.000 dollar project rekende op de financiële steun van onder andere Bill Gates. De regering van de VS heeft hier echter een stokje voor gestoken. Geen VS geld voor onderzoek door Cubanen.

26 Mark Lamotte

Encuentro Istanbul 6-8 oktober

De tweejaarlijkse bijeenkomst van Europese solidariteitsverenigingen was dit jaar in Turkije. Na de toespraak van de voorzitter van ICAP, Sergio Corrieri (www.cubamigos.be) kwamen de delegatieleden aan het woord.

Elk land heeft zo zijn eigen manier om activiteiten te organiseren en heeft specifieke prioriteiten. Over het algemeen staan de campagnes voor de "VIJF" en tegen het embargo centraal. Dit jaar waren er natuurlijk specifiek het "Plan Bush", de nieuwe Raad voor de Rechten van de Mens (waarin Cuba als lid verkozen is), de top van de Niet-Gebonden Landen in Havana en natuurlijk de ziekte van Fidel Castro. Veelvuldig werden de "**Medialeugens**" en de manier om er op te reageren alsook het gebrek aan coördinatie en communicatie tussen de verenigingen aangekaart.

Dit is belangrijk omdat een solidaire Europese houding en het bekendmaken van standpunten in naam van tientallen verenigingen met honderdduizenden leden meer gewicht heeft. Het is niet de bedoeling een nieuwe organisatie te starten maar wel een soort coördinatiepunt. (bv. bestaande uit de 3 landen die de vorige, huidige en volgende encuentro organiseren, nu Luxemburg (2004), Turkije (2006) en Italië (2008)). Op belangrijke momenten kan dan een communiqué worden opgesteld dat ter beoordeling wordt rondgestuurd en dan als persbericht kan gebruikt worden. Vooral Elio Gomez (directeur Europa van ICAP) legde hierop de nadruk.

Opmerkelijk was het historisch, socio-cultureel en economisch overzicht van de relaties Cuba-Latijns-Amerika door Osvaldo Martinez van het "Cuban Centre for World Economy Studies". Een werkgroep stelde dan een slotverklaring op (www.cubamigos.be).

Paul Evrard

ACTUA suite

La collaboration médicale cubaine augmente en Haïti. Les services ophtalmologiques de l'"Opération Miracle" ont été ouverts pendant le mois d'août. Les spécialistes cubains sont chargés des soins à la population haïtienne qui reçoit ces services de manière tout à fait gratuite. Jusqu'au 24 août, 160 patients s'étaient fait opérer, la plupart de *pterygium*, maladie qui provoque des altérations de la cornée et de la conjonctive. Avant le fonctionnement de ces centres, 659 Haïtiens s'étaient fait opérer à Cuba. Désormais, il n'est plus nécessaire d'y voyager pour le traitement. Les Haïtiens arrivent aux hôpitaux La Providence et La Renaissance soit spontanément ou envoyés par les praticiens cubains qui travaillent dans 100 communes des 138 existantes.

La nouvelle image de la Nikon. Après le refus de la Nikon de remettre à un petit cubain l'appareil photo qu'on reçu les autres gagnants du 15e Concours international ayant pour thème le regard des enfants sur l'environnement, organisé par l'ONU, plus de 1 200 messages et près de 80 propositions d'offre d'un appareil photo en cadeau pour Raysel Sosa ont afflué. Le professeur cubain Jorge González a dénoncé la manière où la Nikon s'est pliée aux intérêts nord-américains en refusant la caméra à Raysel, qui avait voyagé avec lui en Algérie, où la cérémonie de remise des prix avait été organisée. Le journal *Juventud Rebelde* a reproduit hier des messages envoyés à Jorge des quatre coins du monde montrant la perplexité, la colère, l'indignation, mais surtout la solidarité des gens. La fameuse entreprise japonaise a montré au monde une image très critiquable en refusant à Raysel un de ses appareils photos parce qu'ils contiennent des composantes made in USA.

aankondigingen -annonces

Cuba, een gezond recept.

Als klein en relatief arm derdewereldland haalt Cuba gezondheidscijfers die bij de beste ter wereld horen. Hoe slaagt Cuba daarin? Welke weg heeft de Cubaanse gezondheidszorg afgelegd? Welke hinderpalen en uitdagingen zijn er nog? Hoe zit dat nu precies met Cuba's internationale medische solidariteit? In deze publicatie krijg je uitgebreid antwoord op al deze vragen.

Prijs: 2 € - 34 blz

(02-209.23.50 / info@intal.be)

Cuba, une recette saine.

En tant que pays du Tiers-Monde petit et relativement pauvre, Cuba affiche sur le plan de la santé des résultats qui comptent parmi les meilleurs du monde. Quelle est le secret de Cuba ? Quel chemin a été parcouru dans le domaine des soins de santé Cubains ?

Quels obstacles et quels défis se posent encore ?

Qu'en est-il exactement de la solidarité médicale internationale de Cuba ?

Cette publication vous offre des réponses claires à chacune de ces questions.

Prix : 2 € - 34 p.

(02-209.23.50 / info@intal.be)

Solidariteitsproject Vrienden van Cuba regio Aalst-Dender

De provincie Holguin bevindt zich in het noorden van de oriënte en was voor de revolutie één van de armste van Cuba. Er was geen onderwijs noch gezondheidszorg voor de arme boeren. Sindsdien heeft de ontwikkeling van de nikkelindustrie en de koffieproductie bijgedragen tot een economische verbetering. Onderwijs en gezondheidszorg werden prioriteit. Daarom verkozen we hier het plaatselijke kinderrevalidatiecentrum te ondersteunen dit in samenwerking met ICAP.

Het ziekenhuis "Octavio de la conception y de la pedraja" wordt territoriaal aanbevolen en omvat 610 kamers voor zowel klinische als chirurgische specialiteiten.

Men startte in 1997 met een kinderrevalidatiecentrum dat 25 bedden omvat. In het centrum komen er halfjaarlijks zo'n 300 kinderen en ambulante ontvangen ze er zo'n 2000. 95% van de kamers zijn steeds bezet, een revalidatie duurt +/- 1 a 2 maand. De belanghebbenden in dit project zijn alle kinderen die binnen

de provincie wonen of in de direct aangrenzende provincies en die zowel algemene als motorische fysiotherapie nodig hebben. Er worden ook pre en post natale oefeningen aangeleerd. Ook kan men er terecht voor allerlei watertherapieën, ook zwemmen met dolfijnen. Men heeft namelijk ondervonden dat kinderen in heel nauw contact komen met dieren en dat dit hun ontwikkeling bevordert. Onlangs startte men ook nog met paardrijden en is vooral gericht op kinderen met het syndroom van Down en hersenverlamming.

Doelstelling voor de komende drie jaren van het project in het zuiden.

Men verwacht dat men met dit project het welzijn en het comfort van de kinderen die revalidatie nodig hebben kan verbeteren. Dit komt ook ten goede aan de familiale sfeer.

Dit alles wordt gedaan in 4 fasen volgens prioriteit

1. het renoveren en vernieuwen van de kamers en een impuls geven aan de wetenschappelijke studiedienst.
2. vervullen van de uitrusting voor motorische revalidatie
3. uitrusten leeszaal
4. uitrusten logo en gehoorzaal

Korte historiek van de samenwerking en de reeds gerealiseerde activiteiten.

Dit project is gestart in 2005, er is wel reeds een heel goede samenwerking geweest met de partnerorganisatie ICAP Holguin. In maart bracht Linda De Neef een bezoek aan het centrum en had er een ontmoeting met Marcia Lopez en Uvegna Cruz die het project niet alleen in handen hebben genomen maar ook in hun hart.

Zo is men gestart met het renoveren van de eetzaal en kocht men ook een nieuwe frigo/diepvries voor het bewaren van de medicatie.

Om alles goed te kunnen beheren en voor betere communicatie met ons, kocht men ook een computer en scanner.

Solidariteitsreis 2007

Van 20 april tot 5 mei trekt een groep Belgische syndicalisten naar Cuba, met als hoogtepunt de viering van het feest van de arbeid in Havana, samen met honderdduizenden Cubanen!

De reis bestaat uit verblijf in half-pension in verzorgde hotels, verspreid over verschillende provincies. We doen verschillende steden aan (Havana, Bayamo, Camaguey, Trinidad, Santa Clara, Remedios, de Sierra Maestra) en hebben er ontmoetingen met syndicalisten uit o.a. gezondheidscentra en fabrieken. We bezoeken ook solidariteitsprojecten die vanuit België gefinancierd worden.

Naast de in samenwerking met de Cubaanse vakbonden georganiseerde ontmoetingen zijn er culturele bezoeken en heeft iedere reiziger ruim vrije tijd om zich op eigen tempo onder te dompelen in de Cubaanse gastvrijheid.

De reis kost 1800 euro. Iedereen is welkom, maar we geven wel voorrang aan syndicalisten. We verwachten een solidaire interesse in Cuba en een opvolging van de reis in België.

We hebben nog enkele plaatsen vrij, maar je moet je dan wel snel inschrijven: stort een voorschot van 350 euro op rekening nummer 979-6529013-45 (vermeld: "Cubareis 2007") en bezorg ons je gegevens (naam, adres, telefoon/gsm) via e-mail op volgende adres: erwin.carpentier@telenet.be waar je ook terecht kunt met je vragen.

Dit is een organisatie van syndicalisten, met steun van ACOD en in samenwerking met ICS.

